

CURSO DE ESPERANTO

ESPERANTO-KURSO

Por Iván Mättig C.

Delegado de : Universala Esperanto-Asocio (Rotterdam)
Representante de : El Popola Ĉinio (Beijing)
Casilla 124, Quilicura-Chile (Cilio) Ingrid@netexpress.cl

INTRODUCCION

Frente al dilema que para la comunicación internacional implica la existencia de varios Idiomas, han surgido desde el siglo pasado, diversas proposiciones tendientes a crear un lenguaje que conduzca a una intercomunicación más efectiva entre los hombres.

Con tal objetivo, se han creado diversos idiomas que se les conoce como “artificiales”. Y quienes lo han propuesto, lo han hecho, no con la intención de terminar con el plurilingüismo, lo que sería imposible, sino de aportar un mejor medio de comunicación entre todos los pueblos, y que no atente contra los valores culturales de cada uno de ellos, porque...”Todo imperialismo idiomático conduce inevitablemente a un imperialismo cultural”.

Sin embargo, la mayoría de estas iniciativas han quedado en proyecto, o han desaparecido fugazmente, y entre las cuales cabe mencionar : “Volapük” ; “Nuntius Latinus Internationalis”; “Linguum Islianum”; “Reform Latein”; “Universal Latein”; “Latino Sine flexione”; “Semi-Latine”; “Novi Latine”; “Interlingua”; “Interlingua Systematic”; “Ido”; “Monario”; “Anglic”; “World English”; “Panoptic English”; “Basic”; y varios más, que resultarían inoficioso mencionarlos.

Solamente una propuesta ha subsistido desde 1887, el **“Idioma Internacional Esperanto”**.

Algunas opiniones en relación a él manifiestan que se trata de “un idioma muerto”; “de una lengua sin raíces propias”, “de un idioma sin futuro”.

Pero a pesar de lo que negativamente se diga, el idioma existe y ha subsistido en constante desarrollo y perfeccionamiento por mas de cien años. Con razón la Academia Francesa de Ciencias catalogó al Esperanto como “Obra maestra de lógica y sencillez”.

Alrededor del Esperanto, hombres de distintas nacionalidades, razas, posiciones sociales, credos religiosos, ideologías políticas, mantienen vínculos de intercambio cultural, social, científico, turístico. Ello ha permitido el reconocimiento oficial de organismos internacionales tan importantes como **UNESCO** (Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura) que en Asambleas Generales de: Montevideo (1954), Sofía (1985) y París (1993) ha formulado Resoluciones altamente favorables a este “fenómeno cultural” llamado **Esperanto**.

El movimiento difusor del idioma ha creado de hecho una cultura “Esperantista” que no se agota en el nivel lingüístico sino que abarca todas las ramas de la actividad humana. Este hecho por sí sólo, justifica el estudio de su evolución y funciones , del porqué de su subsistencia.

El Esperanto

Son tan insignificantes los esfuerzos que todo hombre debe hacer para aprender Esperanto y tan inmensos los beneficios que de ello ha de resultar, que nadie debiera sustraerse a hacer este esfuerzo.

(León Tolstoi)

Esperanto es el Idioma Internacional, Auxiliar, Neutral, ideado por el oculista polaco Luis Lázaro Zamenhof (1859-1917).

Fue publicado en 1887 en idioma ruso bajo el nombre de "Idioma Universal", tomando posteriormente el nombre de "Esperanto", seudónimo usado por Zamenhof al publicar la obra y que significa "el que espera". Se trata de un idioma fonético, lógico, flexible y de muy fácil aprendizaje.

Un famoso lingüista dijo: "El Esperanto goza de la bella fonética del italiano, la sucinta gramática del inglés, la riqueza del español, la estructura del alemán y la expresividad del francés".

El Esperanto es una lengua que todo hombre debiera saber para entenderse con extranjeros en un pié, de igualdad y democracia. No pretende sustituir los idiomas nacionales, sino que reconociendo el derecho de todos los pueblos a usar su propia lengua dentro de sus territorios, se le use en las relaciones internacionales a fin de evitar la discriminación lingüística que se evidencia hoy en el mundo. Es por lo tanto un idioma integrante y no excluyente, por eso su lema es categórico: "**CIU KUN SIA LINGVO KAJ ESPERANTO POR CIUJ**" (Cada uno con su idioma y el Esperanto para todos).

El saber Esperanto proporciona una serie de ventajas que se podría resumir en las siguientes:

- a) Proporciona un mejor conocimiento del propio idioma.
- b) Es una buena base para aprender otros idiomas.
- c) Permite el conocimiento directo de costumbres y culturas de otros países.
- d) Facilita los contactos en otros países con fines turísticos, comerciales, académicos, etc.
- e) Posibilita la participación en los Congresos Mundiales de Esperanto que año a año se vienen realizando desde 1905.

No hay duda, que el Esperanto en su ya centenaria vida, se ha convertido en una "lengua viva" el instrumento adecuado para la aproximación de los pueblos. Este simple lenguaje ha sido y seguirá siendo un gran artífice de la paz mundial.

GRAMATICA

GRAMATIKO

1. ALFABETO.

En Esperanto el alfabeto consta de 28 letras (5 vocales y 23 consonantes):

A; B; C; Ĉ; D; E; F; G; Ĝ; H; Ĥ; I; J; Ĵ;
K; L; M; N; O; P; R; S; Ŝ; T; U; Ě; V; Z.

1.1 Pronunciación de las letras.

Cada letra posee un sonido bien definido e invariable. Todas se pronuncian como en español , excepto las siguientes:

C : Equivale a la combinación TS (tse tse)

laca	:	latsa
celo	:	tselo
centimetro	:	tsentimetro

Ĉ : Corresponde a la CH (chacal)

ĉokolado	:	chocolado
ĉambio	:	chambro
ĉefo	:	chefo

G : Siempre suena como GUE (gato, guerra, guiso, gota, gusano)

ganto	:	ganto
generalo	:	gueneralo
gingivo	:	guinguivo
golo	:	golo
gusto	:	gusto

Ĝ : Equivale a la combinación DY (adyacente).

segô	:	sedyo
ĝentila	:	dyentila
fariĝi	:	faridyi

H : Es una J suave (aspirada) como la H en la palabra inglesa h o m e.

Ĥ : Es una J fuerte (jirafa).

horo	:	joro
himero	:	jimero
paroĥo	:	parojo

J : Suena como I (si) o Y (grey, ley, rey)

jaro	:	iaro
jaroj	:	iaroy
Jesuo	:	Iesuo

Ĵ : Este sonido no existe en español. Equivale a la J francesa (journal), a la U inglesa (usual), a la J portuguesa (Janeiro).

R : Suena siempre "ere" cualquiera sea su ubicación (Teresa, cortina, pared). No debe leerse como "erre" (carreta, río, terreno).

Ŝ : Equivale a la SH inglesa (flash, Shakespeare), a la SCH alemana (schule, Schubert).

ŝafo	:	shafo
ŝinko	:	shinco
ŝipo	:	shipo

Ŭ : Letra consonante que equivale a una U breve (causa, Europa, neumonía).

1.2 Nombre de las letras.

En español cada letra posee su nombre: A, be, ce, che, de, etc. En Esperanto las vocales son y se leen como tal:

A, E, I, O, U.

A las consonantes (23 restantes) se les agrega la letra "-o":

Bo, Co, Ĉo, Do, Fo, Go, Ĝo, Ho, Ĥo, etc.

De tal forma, para deletrear la palabra "aŭtomobilo" se dirá :

A, ūo, to, o, mo, o, bo, i, lo, o.

En esperanto no existen letras dobles que hagan variar su valor fonético como el caso de las letras españolas "ll" o "rr" (llanura, carretón). Sin embargo se da el caso de la unión de 2 l o 2 r, sea por la formación de una palabra compuesta o cuando se usan prefijos o sufijos. En ambos casos éstas se deben leer por separado:

Terrento	:	ter-rento.	Ĉarrado	:	ĉar-rado.
Mallonga	:	mal-longa.	Kolorriĉa	:	kolor-riĉa.

1.3 Reemplazo de circunflejo o sobresigno (^v).

En máquinas de escribir o imprentas que no posean las letras: Ĉ, ĝ, ī, ĵ, ķ, Ĺ; se pueden reemplazar por las siguientes:

Ch, gh, hh, jh, sh, uu.

Con ^	Sin ^
ĉambro	chambro
seĝo	segħo
ħimero	ħħimero
ĝaluza	jħaluza
poštø	poshto
ambaŭ	ambauu

1.4 Diptongos.

La J y la Ū en una palabra forman diptongos, unión de 2 vocales que forman una sola silaba:

Morgaū :	mor-gaū	Kvazaū:	kva-zaū
jes :	ies	jam :	jam
tuj :	tuj	baldaū :	bal-daū

1.5 Silabas aparte.

La I y la U forman silabas aparte

Familio:	fa-mi-li-o	Amikino:	a-mi-ki-no
ies :	i-es	iam :	i-am
tiu :	ti-u	balau :	ba-la-u

EJERCICIO # 1.

2. ACENTUACION.

En esperanto todas las palabras, excepto las monosílabas, son graves. Su acentuación recae en la penúltima sílaba. El acento es prosódico (no usa tilde). En los siguientes ejemplos la vocal subrayada es donde se acentúa:

Familio, briko, libroj, ankaū, baldaū, balau, krajono, kviettaj, amiko, amikino, telefono, fabriko, via, mijaj, fenestro, virō, fenestreto, fenestretojn, virinetoj, morgaū, kvazaū, jes, jam, tuj, afis̄oj, ies, iam, tiu, tij, tijn, kvar, naū.

2.1 Separación de silabas.

- a) Cuando una consonante se encuentra entre dos vocales o diptongo, ésta forma sílaba con la vocal que la sigue:

Ba-lo, nu-bo, ko-lo, o-fi-ci-ro, fa-ci-la, pa-cu-lo,
ĉe-mi-zo, pro-ce-so, te-nis, pa-ĝo, ho-ro.

- b) Cuando dos o más consonantes están juntas, generalmente la primera se une a la vocal anterior y la demás a las siguientes:

Pan-jo, jus-ta, san-go, foj-no, paj-lo, cen-to, plen-di,
gip-so, gus-to, lon-ga, mal-lon-ga, ĝar-de-no.

Sabiendo la correcta pronunciación de las letras y la regla del acento se debe leer sin dificultad cualquier palabra, frase, oración o texto en Esperanto. Ventaja que otros idiomas no poseen.

La siguiente oración contiene las 28 letras del alfabeto, es decir, los 28 sonidos bien definidos.

Kuba harpisto ŝajnis amuziĝi facilege ĉe via ĵaŭda fioro.

PRONUNCIACION:

Kuba harpisto shaynis amuzidyi fatsilegue che via yauda joro.

TRADUCCION:

Un arpista cubano parecía entretenerse muy fácilmente en vuestro coro del jueves.

EJERCICIO # 2.

3. RAICES.

Gramaticalmente "raiz" es el elemento simple de la palabra primitiva de la cual derivamos otras palabras que guardan relación con la raiz

El Esperanto está constituido por raices de los cuatro troncos lingüísticos más evolucionados: griego, latino, germánico y eslavo.

Patr' am' kor' parol' bon' jar' tag'

El apóstrofe (') indica la ausencia de una terminación gramatical para hacer de estas raíces, palabras completas.

Si a éstas le agregamos la terminación -o, obtenemos sustantivos.

Patro: padre ; amo: amor ; koro: corazón ; parolo: palabra ; bono: (el) bien ; jaro: año ; tago: día.

4. TERMINACIONES GRAMATICALES.

<i>Terminación</i>	<i>Indica</i>	<i>Ejemplo</i>	<i>Significado</i>
- o	Sustantivo	Amo	Amor
- a	Adjetivo	Ama	Amoroso, (a), de amor
- e	Adverbio	Ame	Amorosamente, con Amor
- i	Verbo en Infinitivo	Ami	Amar
-as	Verbo en Presente	Amas (mi)	Amo (yo)
-is	Verbo en Pasado	Amis (vi)	Amaste
-os	Verbo en Futuro	Amos (li)	Amará (él)
-us	Verbo en Condicional	Amus (ni)	Amaríamos nosotros, (as)
- u	Verbo en Imperativo	Amu (vi)	Amad (vosotros)

patro : padre	Patra : paternal	patre : paternalmente.
koro : corazón	Kora : cordial	kore : cordialmente.
parolo : palabra	Parola : oral	parole : oralmente
paroli : hablar	Bono : (el) bien	bona : bueno (a)
bone : bien	Tago : día	taga : diario
tage : diariamente		

EJERCICIO # 3.

5. ARTICULO.

5.1 **Definido:** En Esperanto sólo existe el Artículo Definido o Determinado "la" tanto para el masculino, femenino, neutro, caso acusativo y números singular y plural.

La kato	: el gato
la katoj	: los gatos
la katino	: la gata
la katinoj	: las gatas

5.2 **Indefinido:** El Artículo Indefinido o Indeterminado: Un, una, unos, unas, no existe en Esperanto, sin embargo se determina mediante la usencia de "La".

kato : (un) gato

katoj : (unos) gatos
 katino : (una) gata
 katinoj : (unas) gatas

NO CONFUNDIR: "un gato" con "l gato"

Un gato (cierto gato) está en el techo	: Kato estas sur la tegmento.
1 gato y 2 pájaros están en el techo	: Unu kato kaj du birdoj estas sur la tegmento.
Germanaj turistoj estas en la flughaveno	: Unos turistas alemanes están en el aeropuerto.
La germanaj turistoj estas en flughaveno	: Los turistas alemanes están en un aeropuerto.

5.3 No se usa "La".

No se usa el artículo "La" en los siguientes casos:

a) En nombres propios.

Sinjoro Torres	: el Señor Torres.
Fraǔlino Berto	: la Señorita Berta.

b) En nombre de profesiones.

Doktoro Zamenhof	: el Dr. Zamenhof.
Pastro Hurtado	: el Padre Hurtado.
Pastoro Osorio	: el Pastor Osorio.

c) En nombre de títulos o rangos.

Papo Johano Paúlo Dua	: el Papa Juan Pablo II.
Urbestro Meekis	: el Alcalde Meekis.
Prezidento Balmaceda	: el Presidente Balmaceda.

6. NUMERO.

Para formar el plural de una palabra , se agrega la letra "-j".

La satelito : el satélite.
 La satelitoj : los satélites.
 Satelitoj : (unos) satélites.
 La bela domo : la hermosa casa.
 La belaj domoj: las hermosas casas.
 La kantanto : el cantante.

La kantantoj : los cantantes.

NOTA: La palabra "cantante" en este caso es una forma de Participio Activo del verbo cantar (el que canta). No confundir con "cantante" (profesión) "kantisto".

EJERCICIO # 4.

7. AFIJOS.

"Afijo" es una partícula gramatical que se antepone (PREFIJO) o pospone (SUFijo) a una palabra para modificar su significado sin perder la relación.

En español tenemos el siguiente ejemplo:

De la palabra "moral" se forma:

Amoral : la "A" es prefijo privativo (que carece de moral).

Moralista : "ista" es sufijo que indica membresía (que escribe sobre moral o la estudia).

Inmoral : "In" es un prefijo que indica el antónimo (que no es moral).

7.1 Prefijos.

mal- : Indica antónimo (idea contraria)

amiko	: amigo	malamiko	: enemigo
amo	: amor	malamo	: odio
ami	: amar	malami	: odiar
sano	: salud	malsano	: enfermedad
bela	: hermoso	malbela	: feo
gaja	: alegre	malgaja	: triste
gaje	: alegremente	malgaje	: tristemente
beni	: bendecir	malbeni	: maldecir

ge- : Indica reunión de ambos sexos.

Patro	: padre	gepatroj	: padres (padre y madre o padres y madres)
sinjoro	: señor	gesinjoroj	: señor y señora o señores y señoras
gea lernejo : escuela mixta.			

bo- : Indica parentesco resultante del matrimonio.

Frato	: hermano	bofrato	: cuñado
filo	: hijo	bofilo	: yerno
filino	: hija	bofilino	: nuera

mis- : Indica error, desacuerdo.

Kompreni	: comprender	miskompreni	: malentender
legi	: leer	mislegi	: leer mal
noto	: nota (musical)	misnoto	: nota falsa, gallo

dis- : Indica desunión, separación, dispersión.

doni	: dar	disdoni	: repartir
jeti	: lanzar	disjeti	: desparramar
semi	: sembrar	dissemi	: diseminar

ek- : Indica acción inicial o momentánea.

krii	: gritar	ekkrii	: exclamar
kanti	: cantar	ekkanti	: ponerse a cantar, empezar a cantar.

7.2 Sufijos.

-ar' : Indica colectivo, reunión de...

arbo	: árbol	arbaro	: bosque
hundo	: perro	hundaro	: jauría
homo	: hombre	homaro	: humanidad (ser humano)
esperantisto	: esperantista	esperantistaro	: colectividad esperantista

-ul' : Indica persona caracterizada por lo expresado en la raiz.

trinki	: beber	trinkulo	: bebedor
dinki	: beber en exceso	drinkulo	: bebedor excesivo
blinda	: ciego	blindulo	: (un) ciego
		blindulino	: (una) ciega

-et' : Indica diminutivo.

infano	: niño	infaneto	: niñito
anaso	: pato	anaseto	: patito
ridi	: reír	rideti	: sonreír

-in' : Indica el femenino.

ĉevalo	: caballo	ĉevalino	: yegua
viro	: hombre (varón)	virino	: mujer
edzo	: esposo	edzino	: esposa
fianĉo	: novio	fianĉino	: novia
taksisto	: taxista (hombre)	taksistino	: taxista (mujer)

-an' : Indica miembro, habitante, partidario

Kristo	: Cristo	kristano	: cristiano
Ĉilio	: Chile	ĉiliano	: chileno
Afriko	: Africa	afrikano	: africano

-ej' : Indica lugar adecuado para...

preĝi	: rezar	preĝejo	: iglesia
kino	: cine (arte)	kinejo	: cine (sala)
kongreso	: congreso	kongresejo	: lugar de congreso

Dada la característica de presión y flexibilidad del Esperanto, es posible formar muchas palabras mediante sufijos, prefijos, como también mediante la unión de varios sufijos.

Ej.: Usaremos -ul'; -et'; -in'; -ar'.

Etulo	: enano
Etularo	: grupo de hombres pequeños
Etulino	: enana
Etulinaro	: grupo de mujeres pequeñas

8. COMPLEMENTO DIRECTO.

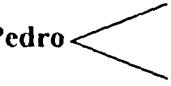
Algunos verbos, llamados transitivos, expresan una acción que una persona o cosa (Sujeto) ejerce sobre otra persona o cosa llamada Complemento Directo.

En Esperanto el C.D., se expresa posponiendo al sustantivo y adjetivo la letra: "-n".

Ej.: La infano diras la veron	: el niño dice la verdad
Ivano prezentiſ Marion	: Iván presentó a María
Paŭlo havas revuon	: Pablo tiene una revista
Paŭlo havas sportan revuon	: Pablo tiene una revista deportiva
La beboj trinkas lakton	: los bebés beben leche

Para distinguir el Sujeto del C.D., debemos preguntar:

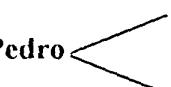
- a) ¿QUIEN es el que ejecuta la acción?
- b) ¿QUE es lo que se ejecuta o hace?

Pedro

- cuenta un chiste
- come chocolate
- ofrece un cigarrillo

Preguntamos...

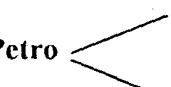
Respondemos

Pedro

- ¿QUE cuenta?
- ¿QUE come?
- ¿QUE ofrece?

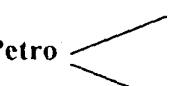
- un chiste
- un chocolate
- un cigarrillo

Estos sustantivos "chiste", "chocolate", "cigarrillo" van en Caso Acusativo y se les debe agregar la letra "-n".

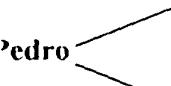
Petro

- rakontas spritajon
- mangas cokoladon
- ofertas cigaredon

Si descamos expresar esto en Plural se debe agregar primeramente la letra "-j", que indica el Plural y luego la letra "-n", que indica Acusativo.

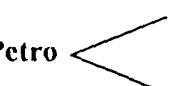
Petro

- rakontas spritajojn
- mangas cokoladojn
- ofertas cigaredojn

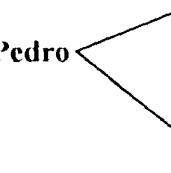
Pedro

- cuenta unos chistes
- come chocolates
- ofrece cigarrillos

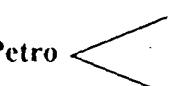
Si el sustantivo va acompañado de un adjetivo, debe concordar con el sustantivo en Número y Caso.

Petro

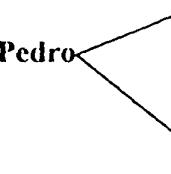
- rakontas longan spritajon
- mangas maldočan cokoladon
- ofertas bonodoran cigaredon

Pedro

- cuenta un largo chiste
- come chocolate amargo
- ofrece un aromático cigarrillo

Petro

- rakontas longajn spritajojn
- mangas maldolčajn cokoladojn
- ofertas bonodorajn cigaredojn

Pedro

- cuenta largos chistes
- come amargos chocolates
- ofrece aromáticos cigarrillos

El uso de la terminación "-n" en el Acusativo (Complemento Directo) es en Esperanto más preciso que en el español. Para comprobar ésto, he aquí un ejemplo:

Marcos presentó a María a Jaime

Si se mira detenidamente esta oración, no se sabe con exactitud si es María o Jaime la persona presentada.

Marko prezentis Marion al Jakobo

No cabe duda que es María la presentada, por la terminación "-n".

En Esperanto no existe un orden sintáctico para expresar una oración, por lo tanto el Ejemplo anterior se puede decir:

Marko prezentis al Jakobo Marion

Marko Marion prezentis al Jakobo

Al Jakobo Marko prezentis Marion, etc.

9. CONJUGACION VERBAL.

Presente

Mi amas	:	Yo amo
Ví amas	:	Tu amas
Li amas	:	El ama
Ŝi amas	:	Ella ama
Ni amas	:	Nosotros, as amamos
Ví amas	:	Vosotros, as amáis
Ili amas	:	Ellos, as aman

Pasado

Mi amis	:	Yo amé
Ví amis	:	Tu amaste
Li amis	:	El amó
Ŝi amis	:	Ella amó
Ni amis	:	Nosotros, as amamos
Ví amis	:	Vosotros, amasteis
Ili amis	:	Ellos, as amaron

Futuro

Mi amos	:	Yo amaré
Ví amos	:	Tu amarás
Li amos	:	El amará
Ŝi amos	:	Ella amará
Ni amos	:	Nosotros, (as) amaremos
Ví amos	:	Vosotros, (as) amareis
Ili amos	:	Ellos, (as) amarán

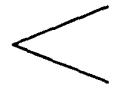
Como se puede apreciar, las terminaciones en un tiempo determinado son idénticas para todas las personas, por lo tanto, en una forma verbal cualquiera, será necesario colocar el Pronombre Personal respectivo, para saber quien realmente ejecuta la acción.

EJERCICIO # 5

10. COMPLEMENTO INDIRECTO.

Al actuar el Sujeto sobre el Complemento Directo, la acción tiene como dirección o propósito otra persona o cosa. Esta recibe el beneficio o daño de la acción, o sea actúa "indirectamente" y lleva la Preposición "al".

"al" significa "a" y no "al" (contracción)

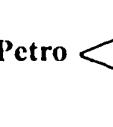
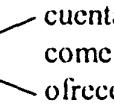
Mi 	legas la leteron al Ivo ofertas oranĝon al la infano sendas rozojn al la fraŭlino	Yo 	leo la carta a Ivo ofrezco naranja al niño envío rosas a la señorita
---	---	--	--

"Al" también significa: "hacia"

Mi sendas leteron al Usono : Yo envío una carta hacia Estados Unidos.
 Si vojaĝos al Oceanio : Ella viajar a (hacia) Oceanía.

11. COMPLEMENTO CIRCUNSTANCIAL.

Este expresa circunstancia de: lugar, tiempo, modo, etc. Y va acompañado de Preposición.

Petro 	rakontas spritajon en la strato mangas ĉokolado kun la infano ofertas cigaredon apud aŭtomobilto
Pedro 	cuenta un chiste en la calle come chocolate con el niño ofrece un cigarrillo junto a un automovil

12. PRONOMBRES.

12.1 Personales:	Mi : Yo
	Vi : Tu, Ud.
	Li : El
	Si : Ella
	Ĝi : Ello (neutro)

Ni	: Nosotros, as
Vi	: Vosotros, as, Uds.
Ili	: Ellos, as

Ĝi Significa: él, ella, ello. Pero se refiere a cosas o animales.

Es decir que en Esperanto el género masculino y femenino sólo se atribuye a personas.

La tablo estas meblo, ĝi estas en la ĉambro
La mesa es un mueble, (ella) está en la pieza (sala)

Akvumu la rozujon por ke ĝi kresku
Riega el rosal para que (él) crezca

Mi skribis telegramon kaj mi ĝin sendis
Escribí un telegrama y lo envié

La kato estas nigra, ĝi dormas
El gato es negro, (él) duerme

Ci En esperanto también existe el Pronombre Personal "ci" el que se puede reemplazar por "vi" (Tú).

"Ci" indica una forma más íntima (tuteo)

Mi cin amas, kara: Yo te amo, querida

Sin embargo por lo general se usa "vi"

Mi vin amas, kara

12.2 **Posesivos:** Estos Pronombres, llamados también de Pertenencia se forman agregando a los Pronombres Personales, la letra "-a".

Mia	: Mi, mío, mía
Via	: Tu, su, tuyo, suyo, suya, de Ud.
Lia	: Su, suyo, suya, de él
Ŝia	: Su, suyo, suya, de ella
Ĝia	: Su, suyo, suya, de él, de ella, de ello (neutro)
Nia	: Nuestro, a, de nosotros, de nosotras
Via	: Vuestro, a, de vosotros, de vosotras, de Uds.
Ilia	: Sus, suyos, as, de ellos, de ellas

Ejemplos:

Mi estas kun via hundo
Estoy con tu perro

Lia kravato estas rugâ
Su (de ,él) corbata es roja

Ŝi legas mian leteron
Ella lee mi carta
Ŝi estimas miajn gepatrojn
Ella estima a mis padres

La arbo estas alta, ĝiaj branĉoj densaj
El árbol es alto, sus ramas densas

Zamenhof kreis Esperanton, ĝia celo, unuigi la homaron
Zamenhof creó el Esperanto, su finalidad (del E-o), unir a la humanidad

Ni aŭskultis ŝian koncerton
Escuchamos su (de ella) concierto

Vi prezentis niajn amikojn al Mario
Presentaste nuestros amigos a María

Ilia lernejo estas granda
La escuela de ellos es grande

Iliaj amikoj
Los amigos de ellos

Iliajn kutimojn ni admiru
Admiremos sus (de ellas, ellos) costumbres

12.3 Reflexivos: El pronombre Reflexivo "si" se usa en tercera persona singular, como también en los Posesivos de las terceras personas, cuando ,este se refiere al Sujeto. Al no referirse a éste (Sujeto), se usan los Pronombres: Li, Ŝi, Gi, Ili.

Mario diris al si mem: María dijo a si misma

Ŝi banis sin: Ella se bañó (a si misma)

Ŝi banis ŝin: Ella la bañó

La filo de la mortinto kompatis sin

El hijo del muerto se compadeció (a si mismo)

La filo de la mortinto kompatis lin
El hijo del muerto lo compadeció (al muerto)

Venas Ludoviko kun sia amiko
Viene Luis con su amigo (de el mismo)
Venas Ludoviko kun Alberto kaj sia onklo
Viene Luis con Alberto y su tío (el de Luis)
Ivo ludis kun Marko kaj li vundis sin
Ivo jugó con Marcos y se hirió (a si mismo)

Ŝi deziras paroli kun li en sia hejmo
Ella desea hablar con, en su hogar (de ella)

Ŝi deziras paroli kun li en lia hejmo
Ella desea hablar con él en su hogar (de él)

Li diris al li, silentu: El le dijo (a él) calla
Li diris al si, silentu: El se dijo, calla

12.4 Pronombre SE, ONI.

"oni" es un pronombre que significa: "se", "uno" en sentido impersonal. No se usa en Plural ni en Acusativo.

Oni diras ke li venos	: Se dice que (él) vendrá
Oni diras ke la vero ĉiam venkas	: Se dice que la verdad siempre vence
Oni serĉas plena de esperoj	: Uno busca lleno de esperanza
Oni parolas Esperanton	: Se habla Esperanto
Ne oni komprenis bone	: No se comprendió bien
Oni konstatis ke...	: Se constató que...
Oni vendas aŭtomobilon	: Se vende un automovil

7.3 Sufijos.

-aĉ' : Expresa idea despectiva, mala calidad en sentido material.

domo	: casa	domaĉo	: casucha
eleganta	: elegante	elegantaĉa	: cursi
hundo	: perro	hundaĉo	: quiltro
aĉa viro	: mamarracho		

-ad' : Indica acción duradera o continua.

rigardi	: mirar	rigardadi	: comtemplar
---------	---------	-----------	--------------

parolo	: palabra (oral)	parolado	: discurso
funkcio	: función	finkciado	: funcionamiento
pilgrimo	: peregrino	pilgrimado	: peregrinaje

-ad' : También se usa como terminación verbal del Pretérito Imperfecto.

Mi kuras	: yo corro	Mi kuradis	: yo corría
Li sin amadis	: El la amaba.		

-aj' : Indica cosa concreta, producto, resultante.

pentri	: pintar	pentraĵo	: (una) pintura
glacio	: hielo	glaciaĵo	: un helado
azeno	: azno	azenajo	: burrada
trinki	: beber	trinkajo	: un trago

EJERCICIO # 6.

13. ADJETIVO.

Se llama "Adjetivo" la palabra que expresa alguna cualidad o relación del sustantivo y que sirve para calificarlo o determinarlo. Así, en las expresiones "casa grande", "perro fiel", "mujer hermosa", "hombre alto", las palabras: grande, fiel, hermosa, alto, son adjetivos que califican a los Sustantivos; casa, perro, mujer, hombre respectivamente.

En Esperanto los Adjetivos llevan la terminación "-a" en ambos géneros (masculino y femenino).

Domo granda, hundo fidela, virino bela, viro alta

Por consiguiente, si se desea convertir en Adjetivo la raíz de un vocablo, basta con agregarle la terminación "-a".

Patr' frat' Di' - patra: paternal (de padre), frata: fraternal (de hermano), Dia: divino (de Dios)

13.1 Ubicación del adjetivo.

La ubicación del Adjetivo con respecto del Sustantivo no hace variar el significado como en ciertos casos sucede en el español.

Viro malriĉa o malriĉa viro: hombre pobre.

Sin embargo en español "Pobre hombre" que significa "hombre desdichado" y no desprovisto de dinero debe en Esperanto traducirse:

Viro malfeliĉa

El adjetivo debe concordar con el Sustantivo en Número y Caso

Sur la tablo estas bela libro : sobre la mesa hay un hermoso libro.
 Sur la tablo estas belaj libroj : sobre la mesa hay hermosos libros.

Mi donacis belan libron : Regalé un hermoso libro
 Mi aĉetis rusajn poštmarkojn : compre estampillas rusas.
 Las palabras varían de "valor gramatical" según el sentido:

El cielo es azul	El hermoso azul del mar
(<i>sust.</i>)	(<i>adj.</i>) (<i>sust.</i>)

La cielo estas blua	La bela bluo de la maro
---------------------	-------------------------

Si kantis belajn kanzonojn: ella cantó hermosas canciones

Ahora si el Adjetivo actúa como Predicado, solo concuerda en Número.

Si kantis belaj la kanzonojn	: ella cantó bellas las canciones
Li trovis la dolĉan vinon	: él encontró el dulce vino
Li trovis dolĉa la vinon	: él encontró dulce el vino

A menudo el Sustantivo y la Preposición que le precede, puede sustituirse por el Adjetivo para indicar:

"pertenencia" "material" "origen" "agente" "causa".

Palaco de Reĝo	o Reĝa palaco: palacio de Rey
Beno de Dio	o Dia beno : bendición de Dios; bendición divina
Ringo el oro	o Ora ringo : anillo de oro; anillo dorado
Libro pri Fiziko	o Fizika libro : libro de Física

14.

PREPOSICION.

La Preposición relaciona, une o desune frases de frases o palabras de palabras.

En español una misma preposición tiene varios significados.

"De" Significa:

El libro	de	Pedro (pertenencia)
Tu hablaste	de	arte (respecto a)
La silla	de	madera (procedencia)
Un vaso	de	vino (contenido)
Ella sufre	de	tristeza (a causa de)

En Esperanto cada Preposición tiene un solo invariable y bien definido significado:

La libro	de	Petro
Vi parolis	pri	arto
La seĝo	el	ligno
Glaso	da	vino
Si suferis	pro	malgajo

14.1 Preposiciones más usuales.

Al	:	a, hacia
anstataŭ	:	en vez de
antaŭ	:	ante, delante de
apud	:	junto a, al lado de
ĉe	:	en, en casa de
cirkaŭ	:	alrededor de, en torno a, cerca de
dum	:	durante, mientras
ekster	:	fuera, al exterior de
en	:	en, dentro de, en el interior de
ĝis	:	hasta
inter	:	entre
kontraŭ	:	contra, frente
krom	:	aparte de, además
kun	:	con, en compañía de
laŭ	:	según
per	:	con, por medio de, mediante
po	:	a razón de
por	:	para
post	:	después de, detrás de
preter	:	más allá
sen	:	sin
sub	:	bajo, debajo de
super	:	sobre, por encima de
sur	:	sobre, encima de
tra	:	a través de
trans	:	al otro lado de
ekde	:	desde
malgraŭ	:	a pesar de

14.2 "JE" : En caso que no se encuentre la preposición adecuada, se puede usar "Je".

Mi tostas je vi	:	Brindo por Ud.
Je kioma horo?	:	¿A qué hora?
Je la tria	:	A las tres

15. **GRADOS DE COMPARACION.**

Pli...ol	: más ... que
Malpli...ol	: menos ...que
Tiel...kiel	: tan, tanto... como
Tre	: muy
Tro	: demasiado
La plej... el	: el, la más...de
La malplej...el	: el, la menos... de
Kiel eble plej	: lo más posible
Kiel eble malplej	: lo menos posible

Ejs.: Johano estas pli riĉa ol Arturo
 Juan es más rico que Arturo

La orangô estas pli bongusta ol la citrono
 La naranja es más rica que el limón

La kato estas malpli rapida ol la leporo
 El gato es menos rápido que la liebre

La ĉemizo estas tiel blanka kiel la neĝo
 La camisa es tan blanca como la nieve

Li alvenis tre malfrue
 El llegó muy tarde
 Si eliris tro frue
 Ella salió demasiado temprano

La plej bela el ĉiuj estas tiu blondulino
 La más hermosa de todas es esa rubia

La malplej alta el ni estas mia frato
 El menos alto de nosotros es mi hermano

Venu kiel eble plej rapide
 Ven lo más rápido posible

Para comparar en paralelo 2 sustantivos, adjetivos, verbos o adverbios, se emplea:

Ju: cuanto, mientras y Des: tanto, con Pli o Malpli
 Ju pli rapide, des pli bone
 Cuanto más rápido, tanto mejor

Ju malpli rapide des pli malbone

Cuento menos rápido tanto peor

Ju pli vi parolu, des pli vi konvinkos
 Cuanto más hables, tanto más convencerás

7.4 **Prefijos.**

eks-: Corresponde a: ex (que fué)

Direktoro	:	Director	eksdirektoro	:	ex Director
Ministro	:	Ministro	eksministro	:	ex Ministro

fi- : Indica desprecio desde el punto de vista moral

komercisto	:	comerciante	fikomercisto	:	comerciante deshonesto
domo	:	casa	fidomo	:	casa de mal vivir (de mala reputación)

Fi! también es una interjección que se traduce por:
 Uf! (indignación, abominación)

16. **NUMERALES.**

16.1	Cardinales :	0	:	Nulo
		1	:	Unu
		2	:	Du
		3	:	Tri
		4	:	Kvar
		5	:	Kvin
		6	:	Ses
		7	:	Sep
		8	:	Ok
		9	:	Naŭ
		10	:	Dek

Las cifras del 11 al 19 se forman con la suma de las unidades a las decenas :

11	:	Dek-unu
12	:	Dek-du
13	:	Dek-tri
14	:	Dek-kvar
15	:	Dek-kvin
16	:	Dek-ses
17	:	Dek-sep
18	:	Dek-ok

19 : Dek-naŭ

Las decenas se forman multiplicando la unidad x 10:

20	: Dudek
30	: Tridek
40	: Kvardek
50	: Kvindék
60	: Sesdek
70	: Sepdek
80	: Okdek
90	: Naŭdek

Igualmente se forman las centenas, millares y millones:

100	: Cent
200	: Ducent
300	: Tricent
400	: Kvarcent
500	: Kvencent
600	: Sescent
700	: Sepcent
800	: Okcent
900	: Naŭcent
1.000	: Mil
1.000.000	: Miliono

Para leer o escribir cualquier cantidad en Esperanto, basta con aprender 13 números. Estos son:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 100, 1.000, 1.000.000 .

25	: Dudek-kvin
98	: Naŭdek-ok
173	: Cent sepdek-tri
888	: Okcent okdek-ok
5.696	: Kvindek mil sescent naŭdek-ses
80.333	: Okdek mil tricent tridek-tri
327.298	: Tricent dudek sep mil ducent naŭdek-ok
1.248.764	: Unu miliono ducent kvardek-ok mil sepcent sesdek-kvar
120.000.000	: cent dudek milionoj

16.2 **Ordinales** : Estos se forman agregando la letra " -a " a los cardinales.

Unua	: Primero, a
Dua	: Segundo, a
Kvara	: Cuarto, a
Deka	: Decimo, a
Dudek-sesa	: Vigésimo sexto, a
Cent-unua	: Centésimo primero, a
Sepcent-tria	: Septuagesimo tercero, a
Mila	: Milisimo, a
Milionia	: Millonísimo, a

16.3 **Forma adverbial**: Se forma agregando la " -e " a los cardinales.

Unue	: En primer lugar, primeramente
Due	: En segundo lugar
Kvare	: En cuarto lugar
Deke	: En décimo lugar

16.4 **Sustantivados** : Se forman agregando la letra " -o " a los cardinales.

Unuo	: Unidad
Duo	: Duo, par
Trio	: Trio
Deko	: Decena
Dekduo	: Docena
Cento	: Ciento
Milo	: Millar

16.5 **Fraccionarios**: Se obtienen mediante el Sufijo " -on "

Duondo	: Mitad, medio
Triono	: Un tercio, tercera parte
Kvinono	: Un quinto
Centono	: Centésimo, centavo

NOTA: Cuando la palabra "centavo" se trata como unidad monetaria, se usa el vocablo "centavo".

La ēlia peso konsistas el cent centavoj: El peso chileno consiste de 100 centavos.

16.6 **Múltiplos:** Se forman con el Sufijo " -obl"

Duoblo	: Doble
Trioblo	: Triple
Kvarablo	: Cuádruple

16.7 **Colectivos:** Se forman con el Sufijo "-op"

Unuope	: De uno en uno
Duope	: De dos en dos
Triope	: De tres en tres
Kvarope	: De cuatro en cuatro

16.8 **Turnos (Veces):** Dufoje

Dufoje	2 veces, por 2 veces
Je du fojoj	
Dusfojojn	Segunda vez, por segunda vez
Duafoje	
Je la dua fojoj	Duan fojon
Duan fojon	

17. **FECHAS.**

Para indicar las fechas, se usan los "ordinales".

Kioma tago estas hodiaŭ?	: ¿Qué día es hoy?
Hodiaŭ estas la dua (2a) de Majo	: Hoy es el 2 de Mayo
Kioma tago estis hieraŭ?	: ¿Qué día fué ayer?
Hieraŭ estis la unua (la) de Majo	: Ayer fué el primero de Mayo
Kioma tago estos morgaŭ?	: ¿Qué día será mañana?
Moragü estos la tria (3a) de Majo	: Mañana será 3 de Mayo
Santiago, 12a de Febrero de 1993	: Santiago, 21 de Febrero de 1993

MORGAŪ

18. **DIAS DE LA SEMANA.**

Lundo	: Lunes
Mardo	: Martes
Merkredo	: Miércoles
Jaŭdo	: Jueves
Vendredo	: Viernes
Sabato	: Sábado
Dimanĉo	: Domingo.

19. MESES DEL AÑO.

Januaro	:	Enero	Febrero	:	Febrero
Marto	:	Marzo	Aprilo	:	Abril
Majo	:	Mayo	Junio	:	Junio
Julio	:	Julio	Aŭgusto	:	Agosto
Septembro	:	Septiembre	Oktobro	:	Octubre
Novembro	:	Noviembre	Decembro	:	Diciembre.

20. LA HORA.

Para indicar la hora en Esperanto se usan "los ordinales".

Kioma horo estas?	:	¿Qué hora es?
Estas la dua horo	:	Son las 2
Estas la oka kaj duono	:	Son las 8 y media
La kvara kaj dek minutoj	:	Las 4 y diez minutos
La oka, naŭ minutoj kaj dek-kvin sekundoj	:	Las 8, 9 minutos y 15 segundos

Estas la kvina antaŭtagmeze (AT)	:	Son las 5 AM
Estas la tria posttagmeze (PT)	:	Son las 3 PM
Kvarono antaú la deka	:	Un cuarto para las 10
Kvin minutoj antaú la tria	:	5 minutos para las 3
Dudek antaú la unua	:	20 para la 1
La sepa matene	:	Las 7 de la mañana
La kvina vespere	:	Las 5 de la tarde
La dek-dua nokte	:	Las 12 de la noche
La dudek-kvara horo	:	Las 24 horas
Je kioma horo vi eklaboras	:	A que hora empiezas a trabajar
Je la oka matene (je la 8a matene)	:	A las 8 de la mañana

EJERCICIO # 7.

21. DURACIONES.

De kiam li ne venas?	:	¿Desde cuándo no viene él?
De la dudek-dua de Septembro	:	Desde el 22 de Septiembre
Ekde la tria de Marto	:	A partir del 3 de Marzo
De longa tempo	:	Desde largo tiempo
Antaú longe	:	Hace tiempo
Antaú nelonge	:	Hace poco
Si laboras po kvin horoj	:	Ella trabaja a razón de 5 horas
Si laboras kvin horojn	:	Ella trabaja 5 horas
Li laboras dum la tuta tago	:	El trabaja durante todo el día

Li laboras je la tuta tago	: El trabaja por todo el día
Li laboras la tutan tagon	: El trabaja todo el día

22. **LA EDAD.**

Para preguntar la edad, se puede hacer de 4 formas:

1.- Kiom da jaroj vi havas?	: ¿Cuántos años tiene Ud.?
2.- Kiun ağon vi havas?	: ¿Qué edad tiene Ud.?
3.- Kiom vi ağas?	: ¿Qué edad tiene Ud.?
4.- Kiom jara vi estas?	: ¿Qué edad tiene Ud.?
Mi havas dudek jarojn	: Tengo 20 años
Mi ağas dudek jarojn	: Tengo 20 años
Mi estas dudekjara	: Tengo 20 años
Trimonata bebo	: Un bebé, de 3 meses
Sepjara infano	: Un niño de 7 años
Dekokjara junulino	: Una joven de 18 años
Okdekjara maljunulo	: Un anciano de 80 años

23. **PESOS Y MEDIDAS.**

Kiom pezas la krajono?	: ¿Cuánto pesa el lápiz?
Ĝi pezas dek gramojn?	: Pesa 10 gramos
Jen du kilogramoj da pano	: He aqui 2 Kgs. de pan
Dulitra botelo	: Una botella de 2 litros
Vendu al mi unu litron da laktto	: Véndame 1 litro de leche
Je kvin kilomtroj de la urbo	: A 5 Kms. de la ciudad
Kvar tunoj da kupro	: 4 toneladas de cobre
La cigaredo havas dek centimetroj	: El cigarrillo tiene 10 cms.
Dudek kvadrataj kilometroj	: 20 Kms. 2 (cuadrados)
Kiom mezuras la štuparo?	: ¿Cuánto mide la escalera?
Ĝi mezuras du metrojn	: Mide 2 Mts.

24. **PRECIOS Y MONEDAS.**

Kiom kostas la kravato?	: ¿Cuánto cuesta la corbata?
Ĝi kostas Du mil pesoj	: Cuesta \$2.000.-
Kiom valoras la biciklo?	: ¿Cuánto vale la bicicleta?
Ĝi valoras kvin-dek mil pesoj	: Vale \$50.000.-
Po kvarcent pesoj la kilogramo de rizo	: A razón de \$400.- el Kg. de arroz
Je kvarcent pesoj la kilogramo da rizo	: A \$400.- el Kg. de arroz
Kiom valoras la viskio?	: ¿Cuánto vale el whisky?
Ĝi valoras tri usonaj dolaroj	: Vale US\$ 3.00.-

25. UNIDADES MONETARIAS.

<u>Franko</u>	:	franco	<u>Krone</u>	:	corona
<u>Marko</u>	:	marco	<u>Dracma</u>	:	dracma
<u>Peseta</u>	:	peseta	<u>Lira</u>	:	lira
Bolívaro	:	bolívar	Rublo	:	rublo
Peso	:	peso	Dolaro	:	dolar
<u>Forinto</u>	:	forint	Siklo	:	siklo
<u>Zloty</u>	:	zloty	Balboo	:	balboa
Sukro	:	sucre	Solo	:	sol
Juano	:	yuan	Leko	:	lek

<u>Guldeno</u>	:	florín holandés	
Rupio	:	rupia	
<u>Eskudo</u>	:	escudo	
Pundo	:	Libra esterlina	<u>EURO</u>
<u>Šilingo</u>	:	chelín	
Eno	:	yen	
Kolono	:	colón	
Gvaranio	:	guarani	
<u>Levo</u>	:	lev	

NOTA: Para distinguir la unidad monetaria del mismo nombre pero de países distintos, se menciona el país.

<u>Chilia peso</u>	:	peso chileno
Usona dolaro	:	dolar americano
Novzelanda dolaro	:	dolar neozelandés
Svisa franko	:	franco suizo
<u>Germana marko</u>	:	marco alemán
Islanda krono	:	corona islandesa
Meksika peso	:	peso mexicano
Australia dolaro	:	dolar australiano
<u>Belga franko</u>	:	franco belga
<u>Franca franko</u>	:	franco francés
Dana krono	:	corona danesa
Sveda krono	:	corona sueca.

26. EL VERBO.

En Esperanto todos los verbos son regulares. El pronombre personal determina la persona que ejecuta la acción y la terminación, el tiempo en que se realiza.

Mi estis amanta: yo estaba amando
 Mi estis amonta: yo hube de amar

Mi estas aminta : yo he amado
 Mi estas amanta: yo estoy amando
 Mi estas amonta: yo he de amar

Mi estos aminta : yo habré, amado
 Mi estos amanta: yo estaré amando

Mi estus aminta : yo hubiera, hubiese, habría amado
 Mi estus amanta: yo estuviera, estuviese, estaría amando
 Mi estus amonta: yo hubiera, hubieses, habría de amar

26.2.1 Participios sustantivados.

- La aminto : el amante (el que amó)
- La amanto : el amante (el que ama)
- La amonto : el amante (el que amará)

26.3 Voz pasiva.

- Mi estas amata : yo soy amado,a
- Vi estas amata : tu eres amado, a
- Li estas amata : el es amado
- Si estas amata : ella es amada
- Ni estas amataj : nosotros, as somos amados, as
- Vi estas amataj : vosotros, as Uds. sois amados, as
- Ili estas amataj : ellos, as son amados, as

- Esti amita : haber sido amado, a
- Esti amata : ser amado, a
- Esti amota : haber de ser amado, a

- Mi estas amita : yo he sido amado, a
- Mi estas amata : yo soy amado, a
- Mi estas amota : yo he de ser amado, a

- Mi estos amita : yo habré, sido amado, a
- Mi estos amata : yo seré, amado, a
- Mi estos amota : yo habré, de ser amado, a

- Mi estus amita : yo hubiera, hubiese, habría sido amado, a
- Mi estus amata : yo fuera, fuese, sería amado, a
- Mi estus amota : yo hubiera, hubiese, habría de ser amado, a

26.3.1 Participios sustantivados.

La amito : el amado (el que fue, amado)
 La amitino : la amada (la que fue, amada)

La amato : el amado (el que es amado)
 La amatino : la amada (la que es amada)

La amoto : el amado (el que será amado)
 La amotino : la amada (la que será amada)

7.5 Prefijos.

pra- : Indica antepasado, descendiente, primitivo.

Historio	: historia	prahistorio	: prehistoria
avo	: abuelo	praavo	: bisabuelo
nepo	: nieto	pranepo	: bisnieto
prapraavo	: tatarabuelo		

re- : Indica repetición, reiteración

salti	: saltar	resalti	: rebotar
reelekti	: reelegir	diri	: decir
rediri	: reiterar, repetir lo dicho		

7.6 Sufijos.

-ebl': Expresa posibilidad (que se puede)

trinki	: beber	trinkebla	: potable
fari	: hacer	farebla	: factible
movi	: mover	movebla	: móvil
ebla	: posible	eble	: posiblemente

-čj': Indica diminutivos cariñoso masculino.

patro	: padre	pačjo	: papá , papi, papacito
Jozefo	: José	Jočjo	: Pepe
Paúlo	: Pablo	Paúčjo	: Pablito

-nj': Indica diminutivos femenino.

patrino	: madre	panjo	: mamá, mami,
fratino	: hermana		mamacita
franjo	: hermanita	filino	: hija
finjo	: hijita		

-ec': Indica calidad abstracta.

blanka	: blanco,a	blankeco	: blancura
amiko	: amigo	amikeco	: amistad
bona	: bueno	boneco	: bondad
libera	: libre	libereco	: libertad
egala	: igual	egaleco	: igualdad
frato	: hermano	frateco	: fraternidad

-eg': Indica aumentativo, superlativo, grado mayor.

pordo	: puerta	pordego	: portón
ridi	: reir	ridegi	: reir a carcajadas
dolça	: dulce	dolçega	: dulcísimo, muy dulce
granda	: grande		
grandega	: grandísimo	bone	: bien
bonege	: muy bien		

27. ADVERBIO.

Adverbio es parte de la oración que modifica el significado del verbo, adjetivo o de otro adverbio. Estos se pueden dividir en dos clases:

- a) Primitivos
- b) Derivados

Los primitivos: Son los que se forman añadiendo la tetra "-e" a una raíz, la cual puede ser simple, llevar prefijo, sufijo o pertenecer al grupo anterior (Primitivo).

La mayoría de estos, terminados en "-e", se pueden traducir por los correspondientes españoles terminados en -mente.

Ruza	: astuto	ruze	: astutamente
malgaja	: triste	malgaje	: tristemente, con tristeza
nun	: ahora	nunc	: actualmente
jes	: sí	jese	: afirmativamente
nc	: no	nee	: negativamente

Cuando en español se emplea un adjetivo para calificar un verbo, adverbio o adjetivo, en Esperanto debe usarse siempre el Adverbio.

Si volas dormi trankvile	: ella quiere dormir tranquila
Kurteno verda pale	: cortina verde pálido
Ne parolu laûte	: no hables en voz alta
Libro bele presita	: libro hermosamente impreso
Mi ŝin kisis karese	: la besé (a ella) con cariño (cariñosamente)

También se emplea adverbio para calificar un verbo impersonal o toda una oración, aunque en español se emplee un adjetivo.

También la terminación "-e" se puede traducir por: en o de.

Somero	: verano	somere	: en verano
Nokto	: noche	nokte	: en la noche, de noche

Dimâncê la Meso estas je la dek-unua horo
En Domingo la Misa es a las 11 horas.

Dimance la Metodista Diservo estas je la deka horo
En Domingo el Culto Metodista es a las 10 horas

EJERCICIO # 8.

28. PALABRAS INTERROGATIVAS.

KIU, KIO, KIA KIAL, KIEL, KIES, KIE, pueden usarse para interrogar directa o indirectamente.

Kiu venas?	: ¿Quién viene?
Kio estas ĝi?	: ¿Qué es eso?
Kia tuko?	: ¿Qué clase de tela?
Kial vi ne dankas?	: ¿Por qué no agradeces?
Kiel vi fartas?	: ¿Cómo está Ud. de salud?
Kies estas la letero?	: ¿De quién es la carta?
Kie loĝas via frato?	: ¿Dónde vive (habita) tu hermano?

28.1 **Ĉu.**

Cuando se interroga directa o indirectamente y no hay en la oración, alguna palabra interrogativa como en los casos anteriores, entonces debe usarse la partícula "ĈU" y el signo interrogativo solo se usa al final (?).

Ĉu vi venos morgaň?	: ¿Tú vendrás mañana?
Ĉu la elefanto estas granda?	: ¿El elefante es grande?
Ĉu ĝi estas horloĝo?	: ¿Es un reloj?
Ĉu pluvas aŭ neĝas?	: ¿Llueve o nieva?
Ĉu ne?	: ¿No?

Ĉu: También se usa como "Conjunción dubitativa".

Mi ne scias ĉu ŝi saltos	: No se si ella saltará
Diru al mi, ĉu al vi plaĉas Esperanto	: Dime si te gusta el Esperanto
Ĉu vere?	: ¿Verdad?
Ĉu jes?	: ¿Sí?

29.

CUADRO DE VOCES CORRELATIVAS

	indefinidos I...	interrogativos, relativos KI...	Demostrativos TI...	colectivos C <small>l</small> ...	negativos NENI...
Cosas	IO algo alguna cosa	KIO que que cosa	TIO eso	C <small>l</small> O todo	NENIO nada
Individualidad	IU alguien alguno	KIU quien el cual	TIU ese aquel	C <small>l</small> IU cada uno cada	NENIU ninguno nadie
Lugar	IE en algún sitio	KIE donde	TIE ahí allí	C <small>l</small> E en todas partes	NENIE en ningún sitio
Tiempo	IAM un día una vez	KIAM cuando	TIAM Entonces	C <small>l</small> AM siempre	NENIAM nunca
Manera	IEL de algún modo	KIEL como	TIEL así tan	C <small>l</small> EL de todos modos	NENIEL de ninguna manera
Motivo	IAL por ningún motivo	KIAL por qué	TIAL Por eso	C <small>l</small> AL por todos motivos	NENIAL por ningún motivo
Cantidad	IOM algo un poco	KIOM cuánto	TIOM Tanto	C <small>l</small> OM todo	NENIOM nada
Cualidad	IA de alguna cosa	KIA cual cómo	TIA tal así	C <small>l</small> A de toda clase	NENIA de ninguna clase
Posesión	IES de alguien	KIES cuyo-a cuyos-as de alguien	TIES De ese De aquél	C <small>l</small> IES de todos	NENIES de nadie de ninguno

30.

Negativas	NEN	
Colectivas	Ĉ	
Indefinidas		
Demostrativas	T	
Relativas	K	
		A Calidad, clase (Adj.)
		AL De causa, motivo (Adj.)
		AM De tiempo (Adv.)
		E De lugar (Adv.)
		EL De modo, manera (Adv.)
		ES De propiedad (Adj.)
		O Cosa, objeto (Sust.)
		OM De cantidad (Adv.)
		U De persona

Estas palabras que forman la llamada “**Tabla de Voces Simples**”, vienen a ser como el esqueleto del Idioma. Por sus terminaciones, constituyen los diversos miembros del cuerpo grammatical del Esperanto.

KIU? KIO? KIA?

Kiu estas li?	: ¿Quién es él?
Li estas Rodolfo	: El es Rodolfo
Kio estas Rodolfo?	: ¿Qué es Rodolfo?
Rodolfo estas lernanto	: Rodolfo es un alumno
Kia estas la lernanto?	: ¿Cómo es el alumno?
La lernanto estas bruna	: El alumno es moreno

KIU?: Rodolfo, Petro, Mario, Berto, Ivo, Andreo, Marjo

KIO?: Lernanto, pastro, oficistino, dentistino, taksisto, instruisto, komercisto.

KIA?: Bruna, juna, afabla, alta, inteligenta, studema, ruza

31. **ĈI.**

Es una partícula que indica aproximación, y se coloca delante o detrás de algunos "demonstrativos".

Tiu	: ese, a	Tiu ĉi, ĉi tiu	: este, a
Tio	: eso	Tio ĉi, ĉi tio	: esto
Tie	: allí, allá, ahí	Tie ĉi, ĉi tie	: acá, aquí
Tiea	: de allí, de allá	Ĉitea	: de acá, de aquí

La tiea kinejo	: el cine de allá, de allí de ahí
La tieaj kinejoj	: los cines de allá, de allí, de ahí
La ĉi tiea kinejo	: el cine de acá, de aquí
La ĉi tieaj kinejoj	: los cines de acá, de aquí

Kio estas tio?	: ¿Qué (cosa) es eso?
Tio estas seĝo	: eso es una silla
Kia estas la seĝo	: ¿Cómo es la silla?
La seĝo estas flava	: la silla es amarilla
Kiaj estas la floroj?	: ¿Cómo son las flores?
La floroj estas belaj	: las flores son hermosas, bellas
Kiun vi amas?	: ¿A quién amas?
Mi amas Marion	: Amo a María
Ĉiu el ni	: Cada uno de nosotros, as
Tiu,kiu estas en la strato	: ese que está en la calle
Tiu,kiuj venas	: esos que vienen
Tiu,kiu jam venis	: ese que ya vino
Kion vi trinkas?	: ¿Qué cosa bebes?
Mi trinkas bieron	: bebo cerveza
Kian bieron vi trinkas?	: ¿Qué (clase de) cerveza bebes?
Mi trinkas nigran bieron	: bebo cerveza negra
Kion vi mangas?	: ¿Qué comes?

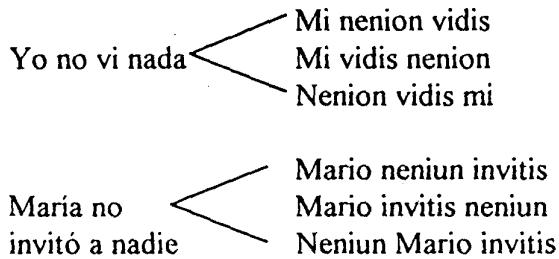
Mi nenion maĝas	: Yo nada como
Kiom vi manĝas?	: ¿Qué (cantidad) comes?
Mi neniom manĝas	: yo nada (ninguna cantidad) como

NOTA: En Esperanto la doble negación es afirmación. También lo es en Latín "Duplex negatio est afirmatio". Esto es bueno recordarlo... porque en español solemos decir:

"Yo no vi nada". "María no invitó a nadie"

"No", "nada", "nadie", son en si palabras negativas y no deben usarse como en español.

En Esperanto debemos decir:

32. AJN.

Es una partícula que se agrega a los relativos para generalizarlos.

Kiu ajn	: cualquier, a (persona u objeto definido)
Kio ajn	: cualquier cosas
Kia ajn	: de cualquier clase
Kie ajn	: en cualquier lugar
Kiam ajn	: cuando quiera
Kies ajn	: de quien quiera
Kial ajn	: por cualquier causa
Kiel ajn	: de cualquier modo
Kiom ajn	: cualquier cantidad
Kies ajn	: de quien quiera

33. DA.

Cuando "kiom", "tiom", "iom" y "neniom" van seguidos de un sustantivo, se usa siempre la preposición "Da". Si se suprime éste, también se suprime la preposición.

Kiom da pano vi havas ?

Mi havas iom da pano
Mi havas neniom da pano
Mi havas tiom da pano

¿Cuánto pan tienes?

Tengo algo de pan
No tengo nada de pan
Tengo tanto pan

33.1 No se usa "da".

Detrás de los adjetivos cuantitativos:

Riculo havas multan monon : Un rico tiene mucho dinero
Riculo havas multe da mono: Un rico tiene mucho dinero

USANDO ADVERBIO

Mi havas multe da pano
Mi havas multe da panoj
Mi havas sufice da pano
Mi havas sufice da panoj
Mi studis dum kelke da tempo
Mi havas kelke da rozoj

USANDO ADJETIVO

Mi havas multan panon
Mi havas multajn panojn
Mi havas sufican panon
Mi havas suficajn panojn
Mi studis dum kelka tempo
Mi havas kelkajn rozojn

EJERCICIO # 9.

34. EXPRESIONES MAS USUALES.

Bonan tagon	Buenos días
Bonan matenon	Buena mañana-Buenos días
Bonan vesperon	Buenas tardes
Bonan nokton	Buenas Noches
Ĝis baldaŭ	Hasta luego
Ĝis la revido	Hasta la vista
Adiaŭ	Adios
Kiel vi fartas?	¿Cómo está Ud. de salud?
Mi fartas bone	Estoy bien
Mi fartas pli malpi	Estoy más o menos
Mi fartas bonege	Estoy muy bien
Mi fartas tre bone	Estoy muy bien
Estimata amiko	Estimado amigo
Kara amikino	Querida amiga
Ĉu vi parolas Esperanton?	¿Hablas Esperanto?
Mi parolas iom	Hablo algo
Mi komprendas Esperanton	Comprendo Esperanto

Granda plezuro koni vin	Gran placer conocerlo
Saluton	Hola o Chao
Dankon	Gracias
Ne dankinde	De nada, por nada
Bonvolu	Tenga a bien, por favor
Plezure	Con agrado, con placer
Sanon	Salud (brindis)
Je via sano	A su salud
Mi tostas je vi	Brindo por Ud.
Multajn feliĉojn	Muchas felicidades
Feliĉan Kristnaskon	Feliz Navidad
Feliĉan Paskon	Feliz Pascua (de Resurrección)
Feliĉan Novan Jaron	Feliz Año Nuevo
Feliĉan Novjaron	Feliz Año Nuevo
Senkulpigu	Disculpe
Pardonu	Perdone
Bonan vojaĝon	Buen viaje
Tre volonte	Con mucho gusto
Sincerajn kondolencojn	Sinceras condolencias
Certe	Ciertamente, por cierto
kompreneble	Lógicamente
Sufiĉe	Basta, suficiente
Fartu bone	Que esté bien (de salud)
Iom post iom	Poco a poco
Estas varme	Hace calor
Estas malvarmege	Hace mucho frío
Antaŭ longe	Hace tiempo
Dank'al Dio	Gracias a Dios
Volu Dio	Ojalá
Vi pravas	Tienes razón
Prave	Con razón
Permesu min	Permitame
Permeson	Con permiso
Ja	En verdad
Feliĉan Naskiĝtagon	Feliz Cumpleaños
Feliĉan nomtagon	Feliz onomástico

35. CONJUNCIONES.

Las Conjunciones sirven para enlazar 2 oraciones.

Mi ludos la gitaron kaj vi dancos	: Tocaré, la guitarra y bailarás
Nek li nek ŝi	: Ni el ni ella
Mi aĉetus ĝin se mi havus monon	: Lo compraría si tuviera dinero
Li ne vidas ĉar li estas blinda	: El no ve porque está ciego

Li ne vidas ĉar li estas blindulo	: El no ve porque es un ciego
Esti aŭ ne esti	: Ser o no ser
Nu, kion vi diras?	: Y bien, ¿Qué dices?
Mi volis iri, sed mi ne povis	: Quise ir, pero no pude
Dum la kato dormadis, la muso fromaĝon mangadis	: Mientras el gato dormía, el ratón el queso comía

36. APOSTROFE.

La "a" del artículo definido y la "o", terminación del sustantivo se pueden suprimir sustituyéndolo por un apóstrofe ('). Esto generalmente ocurre en versificación (poemas, canciones).

Ejs. "NOCHE DE PAZ"

Paca nokt', sankta nokt'
 ĉio en dorm' sole nur
 ne la kara sanktega par'
 ĉarma knabo kun bukla harar'
 dormu en paca kviet'
 dormu en paca kvier'.

"LLORARE"

Ploros mi, ploros mi
 ploros mi tutan la vivon
 l'amatin', l'amatin'
 l'amatin' amaton havas.

"LA PETO" (Gabriela Mistral)

Sinjor', vi scias, kiel mi rediantे vervon
 celadas pri fremduloj vin veki al kortušo
 Mi venas nun por peti por propra kara servon
 por mia vaz' de frešo, miel' de mia bušo.

7.8 Sufijos.

-em' : Indica tendencia, inclinación hábito.

dormi	: dormir	dormema	: dormilón, a
studi	: estudiar	studema	: estudioso,a
zorgi	: cuidar	zorgema	: cuidadoso,a

-end' : Significa que debe ser hecho, que debe cumplirse

açeti	: comprar	açetenda	: que debe comprarse
pagi	: pagar	pagina	: que se debe pagar
lerni	: aprender	lernenda	: que se debe aprender

-ind' : Significa digno de... que merece ser...

ami	: amar	aminda	: digno de amar
ridi	: reir	ridinda	: ridículo
memori	: recordar	memorinda	: memorable

-er' : Indica unidad, elemento, partícula.

neôgo	: nieve	neôgero	: copo de nieve
êcono	: cadena	êcnero	: eslabón
pano	: pan	panero	: migas
sablo	: arena	sablero	: grano de arena
mono	: dinero	monero	: moneda (pieza metálica)

-ig' : Significa hacer, volver, convertir en...

varma	: caliente	varmigi	: calentar
malvarma	: frío	malvarmigi	: helar, enfriar
bela	: hermoso, a	beligi	: hermosear
vaporo	: vapor	vaporigi	: evaporar
blanka	: blanco, a	bankigi	: blanquear

-iğ' : Significa hacerse, convertirse en, tornarse.

sidi	: estar sentado, a	sidiğî	: sentarse
movi	: mover	moviğî	: moverse
malsano	: enfermedad	malsaniğî	: enfermarse
kutimo	: costumbre	kutimiğî	: acostumbrarse

37. ACUSATIVO DE DIRECCION.

Del mismo modo que en la oración "Juan corre a Pedro", Pedro representa el fin, el objetivo de una acción. En "Juan corre a Valparaíso", Valparaíso representa también el fin de una acción, de un movimiento.

Johano postkuras Petron. Johano kuras Valparaison

Este Acusativo de Dirección es muy útil, ya que nos permite distinguir el movimiento con traslación del movimiento sin éste.

La hundo kuras en la ĝardeno : El perro corre en el jardín (estando dentro de él)
 La hundo kuras en la ĝardenon: El perro corre al jardín (entra al jardín desde afuera)

Pero...

La hundo kuras al la gardeno : El perro corre al (hacia) jardín

Kie?	: ¿Dónde?
Kien?	: ¿Adónde?
Tie	: Allá
Tien	: Hacia allá
Tie ĉi	: Acá
Tien ĉi	: Hacia acá

Petro, venu tien ĉi : Pedro, ven acá

Marko estas tie ĉi : Marcos está aquí

Infano, iru tien kaj poste revenu tien ĉi : Niño, ve allí y después regresa acá

El adverbio de lugar puede tomar la "N" del Acusativo de Dirección.

Hejme	: en el hogar
Hejmen	: hacia el hogar
Antaŭe	: adelante
Antaŭen	: hacia adelante
La familio estas hejme	: la familia está en el hogar
La familio iras hejmen	: la familia va hacia el hogar

EJERCICIO # 10.

38. OPERACIONES ARITMETICAS.

Adicio	Suma	$9+3 = 12$	Naŭ plus tri estas dek-du Naŭ plus tri faras dek-du
Subtraho	Resta	$8-5 = 3$	Ok minus kvin estas tri Ok minus kvin faras tri
Multipliko	Multiplicación	$5 \times 4 = 20$	Kvin per kvar estas dudek
Divido	División	$35: 7 = 5$ $37: 7 = 5$ 2	Tridek-kvin dividite per sep estas kvin Tridek-sep dividite per sep estas kvin kaj restas du.

39. PALABRAS COMPUESTAS.

En las palabras compuestas de 2 o más raíces, la raíz básica es la que enuncia la idea principal y va en segundo término, quedando como calificativo complementario de aquella, la raíz o raíces que le preceden.

Lavmašino	mašino	: máquina (raíz principal)
	lavi	: lavar (raíz complementaria de modo calificativo, a "mašino")
Lavmašino		: máquina de lavar.
Okulvitroj	vidrio vitro	: (raíz principal)
	okuloj	: ojos (raíz complementaria)
	okulovitroj	: anteojos. Pero . . .
Vitrokuloj		Invirtiendo la posición de las raíces, resulta diferente el sentido de la palabra.
	Vitrokuloj	: ojos de vidrio

39.1 Ejemplos de palabras compuestas.

Vaporšipo	šipo de vaporo	buque a vapor
kalkulmašino	mašino por kalkuli	calculadora
Skribmašino	mašino por skribi	máquina de escribir
Orčeno	ćeno el oro	cadena de oro
Vitrodomo	domo el vitro	casa de vidrio
Vekhorloĝo	horloĝo por veki	reloj despertador
Brakhorloĝo	horloĝo de brako	reloj pulsera
Pošhorloĝo	horloĝo de pošo	reloj de bolsillo
Murhorloĝo	horloĝo de muro	reloj mural (de mural...)
Matenmanĝo	manĝo de la mateno	desayuno
Tagmanĝo	manĝo de la tago	almuerzo
Vespermangajo	manĝo de la vespero	onces
Noktmanĝo	manĝo de la nokto	cena, comida
Diservo	servo de Dio	culto religioso
Militservo	servo de milito	servicio militar
Manĝocambro	ćambro por mangi	comedor (sala de comer)
Dormocambro	ćambro por dormi	dormitorio
Bançambro	ćambro de bano	baño, sala de baño
Labortago	tago de laboro	día laboral

Estos ejemplos están constituidos por 2 elementos:

Vapor(o) ŝipo
1 2

Kalkul(i) mašino
1 2

Skrib(i) mašino
1 2

Existen palabras constituidas por 3 o más elementos (raíces).

Vaporsipasocio

Vapor(o) ŝip(o) asocio : Asociación de barcos a vapor

Fervojisto

Fer(o) voj(o) ist(o) : Ferroviario (profes.)
1 2 3

El análisis de una palabra compuesta comienza por el final.

Ej. la palabra:

"Statmonfarejestro" está compuesta de 6 elementos que se definen así:

- o : Terminación gramatical del "sustantivo"
- estr' : Raíz que indica "jefe"
- ej' : Sufijo que indica "lugar adecuado para"
- far' : Raíz de "hacer"
- mon' : Raíz de "dinero"
- stat' : Raíz de "Estado" "Entidad gubernamental"

"Statmonfarejestro": **Jefe de la Casa de Moneda del Estado**

Los ejemplos anteriores son "Sustantivos", sin embargo también pueden formarse: "Adjetivos", "Verbos", o "Adverbios".

Bonkora	: bondadoso,a
Marblua	: azul marino
Cielblua	: azul cielo
Mašinlav'i	: lavar a máquina
Mašinkalkuli	: calcular a máquina
Mašinskribi	: escribir a máquina
Esperantligve	: en idioma Esperanto
Voĉdone	: en elección
Aeroŝte	: por Correo Aéreo
Tutkore	: de todo corazón

Para evitar confusión o facilitar la pronunciación de las palabras compuestas, muchas veces se conserva la terminación de la palabra secundaria, que generalmente termina en "-o". Para tal caso se puede separar mediante un guión.

Dormo-ĉambro : dormitorio

Kafo-rikotto : cosecha del café

Esperanto- Asocio : Asociación de Esperanto
 Kanzono-Festivalo : Festival de la Canción
 Esperanto-Ekspozicio : Exposición de Esperanto

40. PAISES, ESTADOS Y NACIONES.

Afganistán	: Afganio	Kenia	: Kenio
Albania	: Albanio	Kuwait	: Kuvajto
Alemania	: Germanio	Laos	: Laoso
Andorra	: Andoro	Letonia	: Latvio
Arabia Saudita	: Saúdiarabio	Líbano	: Libano
Argelia	: Alĝerio	Libia	: Libio
Armenia	: Armenio	Liberia	: Liberio
Australia	: Aŭstralio	Lituania	: Litovio
Austria	: Aŭstrio	Luxemburgo	: Luksemburgio
Azerbaidján	: Azerbajĝano	Malasia	: Malajzio
Barbados	: Barbado	Mali	: Malio
Bélgica	: Belgio	Malta	: Malto
Bielorrusia	: Blankrusio	Marruecos	: Maroko
Birmania	: Birmo	Mauritania	: Maūritanio
Bolivia	: Bolivio	México	: Meksikio
Benín	: Benino	Moldavia	: Moldavio
Brasil	: Brazilo	Mónaco	: Monako
Bulgaria	: Bulgario	Mongolia	: Mongolio
Canadá	: Kanado	Nepal	: Nepalo
Camboya	: Kamboĝo	Nicaragua	: Nikaragvo
Camerún	: Kamerunio	Noruega	: Norvegio
Colombia	: Kolombio	Nva. Zelandia	: Novzelando
Corea	: Koreo	Omán	: Omano
C. de Marfil	: Eburdordo	Pakistán	: Pakistano
Costa Rica	: Kostariko	Panamá	: Panamo
Cuba	: Kubo	Paraguay	: Paragvajo
Croacia	: Kroatio	Perú	: Peruo
Chad	: Ĉadio	Polonia	: Pollando
Checoslovaquia	: Čeĥoslovakio	Portugal	: Portugalio
Chile	: Čilio	Rep. Checa	: Čeĥio
Rep.Dom.	: Dominika	Rodesia	: Rodezio
	: Respubliko	Ruanda	: Ruando
China	: Ĉinio	Rumania	: Rumanio
Dahomey	: Dahomeo	Rusia	: Rusio
Dinamarca	: Danlando	San Marino	: Sanmarino
Ecuador	: Ekvadoro	Senegal	: Senegalio
Egipto	: Egipto	Serbia	: Serbio
El Salvador	: Salvadoro	Singapur	: Singapuro
Eslovenia	: Slovenio	Siria	: Sirio

España	: Hispanio	Somalía	: Somalio
EE. UU.	: Usono	Srilanka	: Srilanko
Etiopía	: Etiopio	Sud Africa	: Sudafriko
Fiji	: Fiôoj	Suecia	: Svedio
Filipinas	: Filipinoj	Sudán	: Sudano
Francia	: Francio	Suiza	: Svislando
Gabón	: Gabono	Surinám	: Surinamo
Gahna	: Ganao	Tailandia	: Tajlando
Gambia	: Gambio	Taiwán	: Tajvano
Gran Bretaña	: Britio	Tanzania	: Tanzanio
Grecia	: Greklando	Togo	: Togolando
Guatemala	: Gvatemalo	Trinidad	: Trinidad
Guinea	: Gvineo	Tunez	: Tunizio
Guyana	: Gvajano	Turkmenistan	: Turkmenio
Haití	: Haitio	Turkía	: Turkio
Holanda	: Nederlando	Ucrania	: Ukranio
Honduras	: Honduraso	Uganda	: Ugando
Hong Kong	: Hongkongo	U. Soviética	: Sovetunio
Hungría	: Hungario	Uruguay	: Urugvajo
India	: Hindio	Uzbekistán	: Uzbekio
Indonesia	: Indonezio	Vaticano	: Vatikanurbo
Irak	: Irako	Venezuela	: Venezuela
Irán	: Irano	Viet Nam	: Vjetnamio
Irlanda	: Irlando	Yemen	: Jemeno
Islandia	: Islando	Yugoslavia	: Jugoslavio
Israel	: Israelo	Zaire	: Zairio
Italia	: Italio	Zambia	: Zambio
Jamaica	: Jamajko		
Japón	: Japanio		
Jordania	: Jordanio		

41. ABREVIATURAS MAS USUALES.

Adr.	Adreso	Dirección, domicilio
At.	Antaŭtagmeze	Ante meridiano
Bk.	Bildkarto	Tarjeta ilustrada (postal)
Bv.	Bonvolu	Tenga bien, por favor
D-ro.	Doktoro	Doctor
Ekz.	Ekzemple	Por Ejemplo
F-ino.	Fraŭlino	Señorita
K	Kaj	Y (conjunción)
K-do.	Kamarado	Camarada (varón)
K-ino.	Kamaradino	Camarada (mujer)
K.t.p.	Kaj tiel plu	Y así más
Pk.	Poštarkto	Tarjeta postal

Pm.	Poštmarko	Estampilla, sello postal
P-ro.	Pastro	Padre, Presbítero
PT	Posttagmeze	Pasado meridiano
S-anو.	Samideano	Coidealista, correligionario
S-anino	Samideanino	Idem, coorreligionaria
S-ino.	Sinjorino	Señora
S-ro.	Sinjoro	Señor
Str.	Strato	Calle
Tel.	Telefono	Teléfono
Te.	Tio estas	Eso es, es decir
UEA	Universala	Asociación Universal de
	Esperanto-	Esperanto
	Asocio	

EJERCICIO # 11.

7.9 Sufijos.

-il' : Significa herramienta, utensilio, instrumento para...

fajfi	: silbar	fajfilo	: pito
tranĉi	: cortar	tranĉilo	: cuchillo
balai	: barrer	balailo	: escoba
kombi	: peinar	kombilo	: peineta

-ing' : Objeto que se introduce parcialmente

ovo	: huevo	ovingo	: huevera, copa para huevo
singro	: dedo	singringo	: dedal
piedo	: pié	piedingo	: estribo
kandelo	: vela, cirio	kandelingo	: candelabro, palmatoria

-ism' : Indica credo, doctrina, partido, teoría...

kristano	: cristiano	kristanismo	: cristianismo
kanibalo	: canibal	kanibalismo	: canibalismo
sociala	: social	socialismo	: socialismo
katolika	: católico, a	katolikismo	: catolicismo
protestanto	: protestante	protestantismo	: protestantismo

-ist' : Indica profesión, adepto a una teoría.

instrui	: enseñar	instruisto	: maestro
sporto	: deporte	sportisto	: deportista
traduki	: traducir	tradukisto	: traductor

spiritu : espíritu spiritisto : espírita, espiritista

-uj' : Indica tiesto, recipiente, que contiene, árbol, país.

sukero	: azúcar	sukerujo	: azucarero
inko	: tinta	inkujo	: tintero
piro	: pera	pirujo	: peral
hispano	: español	Hispanujo	: España

-um': Este sufijo no tiene sentido fijo. Se emplea cuando no se encuentra otro más adecuado.

kruco	: cruz	krucumi	: crucificar
akvo	: agua	akvumi	: regar
aero	: aire	aerumi	: airear
sekso	: sexo	seksumi	: realizar el acto sexual, copular

-estr' : Indica jefe, principal.

štato	: Estado, país	štatestro	: jefe de Estado
paroñho	: parroquia	paroñestro	: párroco
imperio	: imperio	imperiestro	: emperador
urbo	: ciudad	urbestro	: alcalde

-id' : Indica descendiente, hijo, vástagos.

ćevalo	: caballo	ćevalido	: potrillo
koko	: gallo	kokido	: pollo
śafo	: carnero	śafido	: cordero
leon	: león	leonido	: cachorro

42. ELEMENTOS QUÍMICOS.

Actinio	Ac	Aktinio
aluminio	Al	aluminio
antimonio	Sb	antimonio
argón	Ar	argono
arsénico	As	arseno
azufre	S	sulfuro
bario	Ba	bario
boro	B	boro
bromo	Br	bromo
calcio	Ca	kalcio
carbono	C	karbono
cerio	Ce	cerio

cobalto	Co	kobaldo
cobre	Cu	kupro
cloro	Cl	kloro
cromo	Cr	kromo
erbio	Er	erbio
estroncio	Sr	stroncio
flúor	F	fluoro
fósforo	P	fosforo
galio	Ga	galio
hidrógeno	H	hidrogeno
hierro	Fe	fero
iridio	Ir	iridio
litio	Li	litio
magnesio	Mg	magnezio
manganeso	Mn	magnano
molibdeno	Mo	molibdeno
neón	Ne	neono
niquel	Ni	nikelo
nitrógeno	N	nitrogeno
oro	Au	oro
osmio	Os	osmio
oxígeno	O	oksigeno
plata	Ag	argento
plomo	Pb	plumbo
plutonio	Pu	plutonio
potasio	K	kalio
protoactinio	Pa	protoaktinio
radio	Ra	radiumo
rubidio	Rb	rubidio
rutenio	Ru	rutenio
sodio	Na	sodio
silicio	Si	silicio
titanio	Ti	titano
uranio	U	uranio
wolfranio	W	wolfrano
yodo	I	jodo
cinc	Zn	zinko

43. SIGNOS ORTOGRAFICOS.

^	Circunflejo	Cirkunflekso
.	punto	punkto
,	coma	komo
;	punto y coma	punkto komo
:	dos puntos	du punktoj

...	puntos suspensivos	interrompaj punktoj
-	guión	kuniga streketo
—	raya	streketo
?	interrogativo	demando signo
!	admiración-exclamación	ekkrio punkto
()	paréntesis	parentezoj
ä	diéresis	dierezo
" "	comillas	krampetoj
[]	corchetes	krampoj
*	asterisco	asterisko

EJERCICIO # 12.

EJERCICIO # 13.

EJERCICIO # 14.

44. CONTINENTES.

Africa	:	Afriko	Oceanía	:	Oceanio
Antártida	:	Antarkto	América del Norte	:	Nordameriko
América	:	Ameriko	América Central	:	Mezameriko
Asia	:	Azio	América del Sur	:	Sudameriko
Europa	:	Eŭropo			

45. ALGUNAS DE LAS PRINCIPALES CIUDADES.

Amman	:	Amano	Milán	:	Milano
Amsterdam	:	Amsterdamo	Montecarlo	:	Montekarla
Atenas	:	Ateno	Montevideo	:	Montevideo
Asturias	:	Asturio	Moscú	:	Moskvo
Bagdad	:	Bagdado	Munich	:	Munkeno
Bangkok	:	Bangkoko	Nairobi	:	Najrobo
Beirut	:	Bejruto	Nápoles	:	Napolo
Belgrado	:	Beogrado	Nassau	:	Nasao
Berlín	:	Berlino	Nueva Delhi	:	Delhio
Berna	:	Berno	Nueva York	:	Novjorko
Bogota	:	Bogoto	Nuremberg	:	Nurembergo
Bombay	:	Bombajo	Oslo	:	Oslo
Bon	:	Bonno	Ottawa	:	Otavo
Brasilia	:	Brazilio	Oxford	:	Oksfordo
Bruselas	:	Bruselo	París	:	Parizo
Bucarest	:	Bukarešto	Pekín	:	Pekino
Budapest	:	Budapešto	Praga	:	Prago

Buenos Aires	:	Bonaero	Pto. Príncipe	:	Portoprinco
Carácas	:	Karakaso	Quito	:	Kito
Colonia	:	Kolonjo	Reykiavik	:	Rejkjaviko
Copenhague	:	Kopenhago	Riga	:	Rigo
Córdova	:	Kordovo	Roma	:	Romo
Cracovia	:	Krakovo	Rotterdam	:	Rotterdamo
Chicago	:	Čikago	Saígón	:	Sajgono
Dublin	:	Dublino	Salónica	:	Tesaloniko
El Cairo	:	Kairo	San Francisco	:	San Francisko
Elsingor	:	Elsinoro	Santiago	:	Santiago
Estocolmo	:	Stokolmo	Sao Paulo	:	San Paúlo
Frankfort	:	Frankfurto	San Salvador	:	Sansalvadoro
Galicia	:	Galico	Seul	:	Seulo
Ginebra	:	Genevo	Sevilla	:	Sevilo
Helsinki	:	Helsinko	Siberia	:	Siberio
Istambul	:	Istambulo	Sidney	:	Sidnejo
Jerusalén	:	Jerusalemo	Sofía	:	Sofio
Kabul	:	Kabulo	Taipei	:	Tajpejo
Kovno	:	Kovno	Tegucigalpa	:	Tegucigalpo
La Paz.	:	La Pazo	Teherán	:	Teherano
Leipzig	:	Lepsiko	Tirana	:	Tirano
Leningrado	:	Leningrado	Tokio	:	Tokio
La Haya	:	Hago	Toulose	:	Toluzo
La Habana	:	Havano	Trieste	:	Triesto
Lima	:	Limo	Trípoli	:	Tripolo
Lisboa	:	Lisbono	Tunecz	:	Tunizo
Londres	:	Londono	Turín	:	Torino
Luxemburgo	:	Luksemburgo	Ulan Bator	:	Ulanbatoro
Madrid	:	Madrido	Valencia	:	Valencio
Málaga	:	Malago	Varsovia	:	Varsovio
Mallorca	:	Majorko	Venesia	:	Venesio
Managua	:	Managvo	Viena	:	Vicno
Manchester	:	Mancestro	Vilnius	:	Vilno
Manilla	:	Manilo	Washington	:	Vašingtono
Marsella	:	Marsejlo	Wellington	:	Velingtono
Meca	:	Meko	Yakarta	:	Djakarto
Melburne	:	Melburno	Zareb	:	Zagrebo
México	:	Meksiko	Zaragoza	:	Zaragozo
			Zurich	:	Zuriko

EJERCICIO # 15.

EJERCICIO # 16.

Je la fino de la Kurso.

Vi faris tre interesan vojaĝon tra la Internacia Lingvo Esperanto. Vi jam konas la fundamenton de la lingvo. Jam vi povas legi, skribi, paroli aŭ almenaŭ balbuti en sia lingvo.

Sed la lingvo kiun ne oni praktikas, facile oni forgesas, pro tio permesu min konsili al vi la jenon:

"Vojagoj largigas la mensem" ... diras la angloj, kaj ili pravas diri tion, sed bedaŭrinde ne ĉiuj povas vojaĝi eksterlanden pro diversaj motivoj. Tamen la esperantistoj posedas bonan kaj suficān rimedon ... la Internacion Lingvon per kiu ili povas kontaktigi kun homoj el kiuj ajn lando en la tuta mondo per simpla korespondado.

Ĉu ĝi eblas? Tucerte kaj tion mi povas konfirmi ĉar kiam mi eklernis la lingvon mi korespondis kun eksterlandaj esperantistoj, precipe kun filatelistoj, ĉar la filatelo estis kaj estas mia hobio.

Ankoraŭ mi konservas multajn bele afriktitajn kovertojn de miaj korespondamikoj el pli ol 70 landoj.

Nun, vi mem povas fari same. Eble vi interesigas pri aliaj temoj. En la Esperanta Mondo facile vi renkontos korespondantojn pri viaj interesoj. Povas esti pri: arto, sporto, scienco, religio, filatelo, komerco, muziko, ceramiko, edukado, ekologio, interlinguistiko, komputado, ekumenismo, turismo, politiko, sociaj problemoj kaj multaj aliaj temoj.

Mi aldonas al vi la nomojn kaj adresojn de Esperanto-Organizaĵoj en la kvin kontinentoj al kiuj vi povas skribi. Laŭ mia sperto sendube vi renkontos veran samideanon en la tuta mondo, tiamaniere vi sentos vin kiel membro de granda familio.

Por fini, mi esperas ke se la lingvo Esperanto estis kaj estas la via plaĉo, propagandu iamaniere tian "idealon" inter viaj familiaroj kaj geamikoj. Se tion vi faras, vi kontribuos realigi tion kio parte diras la Himno de la Internacia Lingvo "La Espero":

*"Sur neŭtrala lingva fundamento,
komprenante unu la alian.
La popoloj faros en konsento:
unu grandan rondon familiaran"*

UNIVERSALA ESPERANTO ASOCIO .

(en konsultaj relatoj un UN kaj Unesco)

Nieuwe Binneweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, Nederland

**VOCABULARIO
ESPAÑOL-ESPERANTO**

**VORTARO
HISPANA-ESPERANTA**

A

abuelo	avo	abrazo	ćirkapreno
abrigar	śirmi	aburirse	enui
aceite	oleo	acera	trotuaro
acero	śtalo	achicoria	cikorio
admiradamente	mirigte	actuar	agi
aeropuerto	flughaveno	afeitar	razi
afiche	afišo	Africa	Afriko
ágil	vigla	agradable	agrabla
agradar	plači	agradecer	danki
agua	akvo	agujero	truo
ahogarse	droni	ahora	nun
ahorrar	śpari	aire	aero
ajedrez	śako	Alberto	Alberto
alcalde	urbestro	alambre	drato
aldea	vilaĝo	alegre	gaja
alemán	germano	Alemania	Germanio
alfombra	tapišo	alguna vez	iam
almacén	magazeno	alto	alta
amable	afabla	amarillo	flava
ambos	ambaŭ	a menudo	ofte
amigo	amiko	amor	amo
ancho	largā		

B

baile, fiesta	balo	bandera	flago
bañar	bani	baño (sala)	bančambro
barrer	balai	bebé	bebo
beber	trinki	beber exces.	drinki
bendecir	beni	besar	kisi
biblioteca	biblioteko	bicicleta	biciklo
(el) bien	bono	bigote	lipharo
bisagra	ćarniro	blanco	blanka
blando	mola	boletín	brošuro
Bolivia	Bolivio	bolsillo	pošo
bondadoso	bonkora	borrar	viši
botella	botelo	bucy	bovo
buitre	vulturo	bribón	fripono
brindar	tostí	buque	śipo

burdel

bordelo

buscar

serći

C

cabalgar	rajdi	caballo	ćebalo
cabeza	kapo	cada c/u	ćiu
cadena	ćeno	cadera	kokso
caer	fali	caffé, bebida	kafo
calcetín	strumpeto	calcular	kalkuli
calentar	hejti	caliente	varma
calle	strato	cada día	ćiutage
camarada	kamarado	camarote	kajuto
cambio	šanđo	camino	vojo
camisa	ćemizo	campeón	ćampiono
canción	kanzono	canibal	kanibalo
cansado	laca	cantar	kanti
caos	haoso	capítulo	ćapitro
cargar (arma)	šargi	cargar (poner carga)	šargi
carne (comest.)	viando	carnero	šafo
carretera	šoseo	carta	letero
casa	domo	cáscara	šelo
casi	preskaŭ	católico	katolika
causa	kaužo	cazar	ćasi
cebolla	cepo	cebra	zebro
ceder	cedi	celoso	jaluza
célula	celo	ceniza	cindro
centímetro	centímetro	central	centralo
centro	centro	cerdo	porko
cerebro	cerbo	cereza	ćerizo
cerrar c/ llave	šlosi	cerveza	biero
cidra	cidro	ciego	blinda
cielo	ćielo	cien	cent
ciervo	cervo	cifra	cifero
cigarrillo	cigaredo	cigarro	cigaro
cigüeña	cikonio	cine (arte)	kino
cine (sala)	kinejo	cinta	rubando
cinturón	zono	cínico	cinika
circular (carta)	circulero	círculo	cirklo
cirugía	firurgio	ciudad	urbo
civilizar	civilizi	clavel	dianto
clavo	najlo	cobre	kupro
cohete	raketo	coidealista	samideano

cola, rabo	vosto	cólera	holero
colchón	matraco	comer	manĝi
comercio	komerco	como si...	kvazaŭ
compadecer	kompati	comprar	aceti
comprender	kompreni	con (en compañía)	kun
concierto	koncerto	conde	grafo
congreso	kongreso	conocer	koni
considerar	konsideri	constatar	konstati
contar (narrar)	rakonti	convertirse en	iĝi
coquetear	flirti	corazón	koro
corbata	kravato	coro	horo
corona	krono	corredor	koridoro
correo	poŝto	correr	kuri
cortar con	tondi	cortar con	tranĉi
tijeras		cuchillo	
cortina	kurteno	corto	mallonga
cosecha	rikolto	costar, valer	kosti
crear	krei	crecer	kreski
cremallera	zipo	Cristo	Kristo
cruz	kruco	cuadro	bildo
cuatro	kvar	cubrir	tegi
cuello	koło	cuchillo	tranĉilo
cuidadoso	zorgema	cuerda, cordel	snuro
cuero	ledo	cuerpo	korpo
cuidar	zorgi	cuidar niños	varti
culto, oficio rel.	diservo	costumbre	kutimo

CH

chal	šalo	chaqueta	jako
Checoslovaquia	Čehoslovakio	Chile	Cilio
chileno	cíliano	chiste	spritaĵo
chocolate	čokolado	chosfer	šosoro
chupar	suči		

D

danza	danco	daño	domaĝo
-------	-------	------	--------

dar	doni	dar total.	fordoni
datil	daktilo	de, acerca de	pri
de, cantidad	da	de, pertenencia	de
de, a causa de	pro	de, procedencia	el
de alguien	ies	de aquí, acá	tiea
deber, estar en		deber, obligación	devi
deuda	šuldi	de buena gana	volonte
decidir	decidi	decir	diri
dedicar	dediči		

E

eco	eñó	editar	eldoni
efectivo	efektiva	eficaz	efika
ejemplar	ekzemplero	ejemplo	ekzemplo
ejército	armeo	el, la, los, las	la
él	li	eléctrico	elktra
elefante	elefanto	elegante	eleganta
elegir	elkti	ella	ſi
ello, él, ella		ellos, as	ili
(neutro)	gi	embarazada	graveda
empleo, cargo	posteno	empujar	puši
encantador	čarma	ención	gingivo
encontrar a		encontrar cosas	trovi
alguien	renkonti	enemigo	malamiko
enfermedad	malsano	engañoso	trompi
en lo alto	supre	engendrar	naski
enseñar	instrui	entre	inter
entretenido	amuza	entusiasmo	entuziasmo
enviar	sendi	enviar	envii
en verdad	ja	época	epoko
equipo	teamo	errar	erari
esc, a	tiu	escalera	ſtuparo
escalón	štupo	escarcha	prujno
escena	sceno	escéptico	skeptika
escuchar	aúskulti	esculpir	skulpti
esforzarse	peni	espada	glavo
español	hispano	esposo	edzo
espejo	spiegulo	esperantista	esperantisto
esperar	esperi	espía	spiono
espina	dorno	espíritu	spirito
espuma	šaúmo	estación (año)	sezono

estación FFCC	stacio	estado, modo de ser	stato
estado, nación	štato	Estados Unidos	Usono
estar de salud	farti	estar en servicio	dějori
estar sentado	sidi	estar vacante	vaki
estaca	paliso	estimar	estimi
estómago	stomako	estrella	stelo
estreñar	trejni	estuche, caja	skatolo
estudiante	studento	estudiar	studi
Europa	Eŭropo	evolucionar	evolui
excepción	ekcepto	excomulgar	ekskomuniki
exigir	postuli	existir	ekzisti
éxito	sukceso	explorar	esplori
explosión	eksplodo	expresar	espimi
exterior	ekstera		

F

fábrica	fabriko	fácil	facila
falsear	falsi	faltar	manki
fama	famo	familia	familio
fanático	fanatika	fantasma	fantomo
faraón	faraono	felicidad	feliĉo
felicitar	gratuli	festejar	festi
festival	festivalo	fiebre	febro
ficha	slipo	fideo	vermiĉelo
fiel	fidela	fierro	fero
finalidad	celo	firma, empresa	firmao
firme	firma	física	fiziko
flecha	sago	flexible	fleksebla
frívolo	frivola	fruto	frukto
flor	floro	fresco, reciente	freŝa
fuego	fajro	fuera, exterior	ekster
fuerte, sólido	forta	función	funkcio
fundir	fandi	furioso	furiозa

G

ganar	gajni	garganta	gorĝo
-------	-------	----------	-------

gasa	gaso	gato	kato
gaviota	mevo	general(milit.)	generalo
génesis	genezo	gente, pueblo	gento
gentil	gentila	geografia	geografio
geología	geologio	germen	germo
gitano	cigano	gol	golo
golondrina	hirundo	golpear	frapi
gritar	krii	gramática	gramatiko
gruta	groto	guante	ganto
guerra	milito	guía	gvidanto
guitarra	gitaro	gusano	vermo
gustar, apreciar	satí	gusto	gusto

H

haba	fabo	hablar	paroli
hacer	fari	hacer cosquilla	tikli
hacerse, conver-			
tirse en	fariĝi	hasta, prep.	gis
he aquí	jen	hebreo	hebreo (pueblo)
hecho	fakto	heno	fojno
herejia	herezo	herir	vundi
héroe	heroo	hermano	frato
hermoso	bela	hielo	glacio
heriba	herbo	hígado	hepato
higo	figo	hijo	filo
hilera, cola	vico	hilo	fadeno
himen	himeno	hincharse	šveli
historia	historio	hipo	singulto
hipótesis	hipotezo	hocico	muzcelo
hogar	hejmo	hoja	folio
hombre(ser)	homo	hombre (varón)	viro
hombro	ſultro	honrar	honori
hora	horo	hormiga	formiko
hornos	forno	hospital	hospitalo
hoy	hodiaŭ	huelga	striko
huérfano	orfo	hueso	osto
huesped	gasto	huevo	ovo
humanidad	homaro	humo	fumo
humor	humuro	huracán	uragano

I

idea	ideo	ideal	ideala
idéntico	identa	Iglesia	Eklezio
Iglesia	Eklezio	ilusión	iluzio
imán	magneto	imperio	imperio
imprimir	presi	impulso	impulso
incluir	inkludi	índice	indekso
indulgencia	indulgo	infierno	infero
invierno	vintro	ingenuo	naiva
ingle	ingveno	inhabitual	nekutima
inmediatamente	tuj	impuesto	imposto
instituto, liceo	gimnazio	inteligente	inteligenta
intentar	intenci	interesante	interesa
internacional	internacia	interés, curiosidad	intereso
invertir	investi	ir	iri
(dinero)		ir más allá	preteriri
ir al otro lado	transiri	Iván	Ivano
isla	insulo		
Ivo	Ivo		

J

jabón	sapo	Jaime, Jacobo	Jakobo
jalea	âjeleo	jamón	âsinko
jarabe	siropo	jardín	âgardeno
jefe	âfeso	jeep	âgipo
jerarquía	hierarkio	jersey	âjerzo
Jesús	Jesuo	jirafa	âgiraflo
joven (un)	junulo	joven	juna
José	Jozefo	joya	juvelo
Juan	Johano	jubilco	jubilco
judío	judo	jugar	ludi
jungla	âgangalo	junto a	apud
jurar	âjuri	jurista	juristo
justicia (Org.)	justico	justo, exacto	âgusta
justo, ecuánime	justa		

K

kaki (color)	kakio	kepis	kepo
kermesse	kermeso	kerosen	keroseno
kilógramo	kilogramo	kilovatio	kilovato
kimono	kimono	kopek	kopeko

L

labio	lipo	lágrima	larmo
lamentarse	lamenti	lámpara	lampo
lanzar	jeti	lápiz	krajono
largo	longa	látigo	vipo
lavar	lavi	lección	leciono
leche	lakto	lechuga	laktuko
leer	legi	león	leono
lengua, idioma	lingvo	letra, (ortografía)	litero
levantar	levi	ley	legô
libre	libera	libro	libro
liebre	leporo	ligar	ligi
límite	limo	limón	citrono
linterna	lanterno	listo, dispuesto	preta
litro	litro	lobo	lupo
lógico	logika	luchar	lukti
lugar	loko	Luis	Ludoviko
lujo	lukso	lupa	lupeo
juto	funebro	luz	lumo

LL

llamar	voki	llegar	alveni
llevar	porti	llorar	plori
llover	pluvi		

M

machete	mačeto	madera	ligno
maduro	matura	maestro	majstro
maletín	teko	malta	malto
mamá, mami	panjo	mama, seno	mamo
mancha	makulo	manera	maniero
maniquí	mankeno	manzana	pomo
mañana (la)	mateno	mañana (Adv.)	morgaň
máquina	mašino	mar	maro
Marcos	Marko	marchar	marší
marfil	eburo	María	Mario
mariposa	papilio	mármol	marmor
martillo	martelo	máscara	masko
masticar	mači	mayo	majo
medalla	medalo	media	štrumpo
media noche	meznokto	médico	kuracisto
mejilla	vango	mellizo	gemelo
membrillo	cidonio	menstruación	menstruo
metodista	metodista	mes	monato
mesa	tablo	mesquita	moskeo
mente	menso	mercadería	varo
meter, poner	meti	miembro	membro
milagro	miraklo	ministro	ministro
minuto	minuto	mirar	rigardi
misa	meso	mismo, igual	sama
moco	muko	mochila	tornistro
molestar	geni	monte	montó
moreno, café	bruna	mosca	mušo
mostrar	montri	motor	motoro
mover	movi	mueble	meblo
muchacho	knabo	mueca	grimaco
muerte	morto	muerto (un)	mortinto
multiplicación	multipliko	muñeco, a	pupo
murciélagos	vesperto	música	muziko
muy	tre		

N

nacer	naskiġi	nación	nacio
nadar	naġi	nalga	glutco

naranja	oranĝo	nariz	nazo
naturaleza	naturo	negro	nigra
negro (un)	negro	nervio	nervo
niebla	nebulo	nieto	nepo
nieve	neĝo	nido	nesto
niño	infano	nitroglicerina	nitroglycerino
no	ne	noble (cualidad)	nobla
noble (título)	nobela	noche	nokto
nombre	nomo	nosotros, as	ni
nota	noto	notar	rimarki
novela	romano	novio	fianĉo
nube	nubo	nunca	neniam
número (cant.)	nombro	número (orden)	numero
nupcias	nupto	nuevamente	denove
nueve	naŭ	nuevo	nova
nuez	nuksa		

O

o	aŭ	obedecer	obei
obispo	episkopo	objetivo	objektivo
obra	verko	Oceania	Oceanio
ocurrir, suceder	okazi	odio	malamo
oficial	oficiala	oficial (Militar)	oficiro
oficina	oficejo	ofrecer	oferti
ofrendar	offeri	ojoo	okulo
oler	flari	oler, despedir, olor	odori
ombligo	umbiliko	operación	operacio
opinión	opinio	oro	oro
orar, rezar	preĝi	óvulo	ovulo
ordenar	ordoni	órgano (Anat.)	organo
órgano (Musc.)	orgeno	orgulloso	fiera
orinar	urini	ortiga	urtiko
oso	urso		

P

Pablo	Paŭlo	pacifista	paculo
padre, cura	pastro	padre, papá	patro

pagar	pagi	página	pagô
país	lando	paja	pajlo
pájaro	birdo	palabra (escr.)	vorto
palabra (oral)	parolo	palacio	palaco
pálido	pala	pan	pano
pantalón	pantalonô	Papa (Pontífice)	Papo
papa (vegetal)	terpomo	para	por
parábola	parabolo	parecer	Šajni
pareja, par	paro	periente	parento
párpado	palpebro	parroquia	paroňo
participar	partopreni	pasajero	paságero
pasear	promeni	pastor	paštisto
Pastor (Religioso)	Pastoro	pato	anaso
pavo	meleagro	pavo real	pavo
pecar	peki	pedazo, parte	peco
peinar	kombi	película	filmo
peligro	dangêro	pelota	pilko
pene	peniso	pensar	pensi
pera (fruta)	piro	perecer	perei
perfil	profilo	pregrino	pilgrimo
periódico	jurnalô	perro	hundo
peso (moneda)	peso	peso (Kg.)	pezo
pez	fîso	picar	piki
pié	piedo	piedra	štorno
piel (animal)	felo	piel (humana)	haŭto
pierna	gambo	pieza, sala	čambro
pijama	pijamo	pincel	peniko
pintar	pentri	piojo	pediko
piropo	gentilajo	piso	etažo
planchar	gladi	plástico	plasto
plato	telero	plomo	plumo
pluma fuente	fontoplumo	podirse	putri
poema	poemo	polaco	polo
policía (inst.)	polico	pólvora	pulvo
por, a (indeter.)	je	porque	čar
possible	cbla	postre	deserto
pozo	puto	precio	prezo
pregunta	demando	premio	premio
preparado, listo	preta	presentar	prezenti
presidente (Inst.)	prezidanto	presidente	Prezidento
prestar	pruntedoni	(Jefe de Estado)	
primavera	printemps	primo	kuzo
principalmente	precipe	principio (cienc.)	principo
privado	privata	proceso	proceso
profesor	profesoro	pronto	baldaŭ

propio	propra	prostituta	prostituitino
protestante (Rel.)	protestanto	provecho	profito
proyecto	projekto	publicar	publiko
público	publika	pueblo, gente	popolo
puerta	pordo	puerto	haveno
pulga	pulo	punta	pinto
puñal	ponardo	pupilo	zorgato

Q

que (Conj.)	ke	quejarse	plendi
querer, desear	voli	querido	kara
queso	fromago	quieto	kvieta
quimera	ñimero	química	ñemio

R

racional	racionala	radar	radaro
rama	branço	rápido	rapida
raqueta	rakedo	rasgo	trajto
rata	rato	ratón	muso
raza	raso	recibir	ricevi
reclutar	varbi	recordar	memori
regalar	donaci	regir	regi
regla, principio	regulo	regocijarse	góji
regresar	reveni	reino	regno
reír	ridi	relatar	raporti
religión	religio	reloj	horložo
renta de tierra	terrento	repertorio	repertuaro
reposar	ripozi	representar	reprezentati
resbalar	gliti	resolver	solvi
respirar	spiri	responder	respondi
resta	subtraho	restaurante	restoracio
revista	revuo	rey	ređo
rico, adinerado	riča	rico en color	kolorriča
rico, sabroso	bongusta	rio	rivero
riñón	reno	robar	šteli
rodilla	genio	rojo	ruđa
ron	rumo	ronco	rauška

rosa	rozo	rubio	blonda
rueda	rado	ruiseñor	najtingalo
Rusia	Rusujo	ruso	ruso

S

saber, conocer	scii	sable	sabro
salir	eliri	salmón	salmo
salsa	saúco	saltar	saltri
salud	sano	saludar	saluti
salvaje	sovaǵa	salvar	savi
sangre	sango	sastre	tajloro
satélite	satelito	seda	silko
según	laŭ	segundo (tiempo)	sekundo
seguro	sekura	sello postal	poštamarko
sembrar	semi	semen	spermo
semilla, grano	grajno	sensible	sentema
sentimiento	sento	señor	sinjoro
señorita	frauľino	separatista	disiganto
ser, estar, haber	esti	serpiente	serpento
servir para	taŭgi	sexo	sekso
si	jes	si (conj.)	se
silencio	silento	silla	segô
silvar	fzifí	sin	sen
sincero	sincera	sin embargo	tamen
siempre	čiam	sino, pero	sed
sismo	terskuo	sobre, encima	sur
sobretodo, abrigo	surtuto	social	sociala
sociedad	socio	soldar	luti
sólo, solamente	nur	sombrero	čapelo
sordo	surda	suave	milda
sueño, imagen	songó	suerte, oport.	šanco
suerte, destino	sorto	suficiente	sufica
sufrir	suferi	sugerir	sugesti
suma	adicio	superficie	surfaco
superstición	superstico	suponer	supozi
supositorio	supozitorio	sur	sudo
suspirar	sopiri		

T

también	ankaŭ	tapiz	tapeto
tarde (la)	vespero	tarde (adv.)	malfrue
tarea	tasko	tarjeta	karto
tarjeta postal	poštarkto	taxi	taksio
te (bebida)	teo	techo	tegmento
teja	tegolo	tejer	teksi
tela (género)	štofo	teléfono	telefono
telegrama	telegramo	televisión	televido
televisor	televidilo	temer	timi
temprano	frua	tenaz	tenaca
tener conciencia	konscii	tener, poseer	havi
tener, sostener	teni	tener razón	pravi
tener sed	soifi	tentar	tenti
teología	teologio	terciopelo	veluro
terco	obstina	termo	termoso
terremoto	tertremo	testículo	testiko
tiburón	sarko	tiempo (espacio)	tempo
tiempo (meteorol.)	vetero	tierra, planeta	tero
tinta	inko	tío	onklo
tipiar	tajpi	titubear	heziti
tocar, palpar	tuši	tocino	lardo
todavía	ankoraŭ	tomar, agarrar	preni
tonelada	tuno	torneo	turniro
torta	torto	tortilla	omleto
tórtola	turto	tortuga	testudo
torre	turo	toser	tusi
trabajar	labori	traducir	traduki
tragar	gluti	tranquilo	trankvila
transpirar	sviti	tren	trajno
trigo	tritiko	triste	malgaja
trolebus	trolebuso	trueno	tondro
tú, Ud.	vi	tu	ci
tumba	tombo	turismo	turismo
turista	turisto	tutor	zorganizo

U

último	lasta	ulular	ululi
--------	-------	--------	-------

umbral	sojlo	único	ununura
unir	unuigi	niversal	universal
universidad	universitato	uña	ungo
urea	ureo	uremia	uremio
uretra	uretro	urgir	urĝi
urraca	pigo	urticaria	urtikario
usar	uzi	usina	uzino
usura	uzuro	usurpar	uzurpi
útero	utero	utilizar	utiligi
utopía	utopio		

V

vacación	ferio	vacío	vakuo
vacunar	vakcini	vagar	vagi
vagina	vagino	vagón	vagono
valija	valizo	valle	valo
vanidoso	vanta	vapor	vaporo
varón	viro	vaso	glaso
vecino	najbaro	vela	kandelo
velo	vualo	vejiga	veziko
vena	vejno	vencer	venki
vender	vendi	vengarse	venĝi
venir	veni	ventana	fenestro
ventanilla	giceto	ver	vidi
verano	somero	verdad	vero
verdadero	vera	verde	verda
verruga	veruko	vestir	vesti
vez	fojo	viajar	vojaĝi
viajar en vehículo	veturi	vidrio	vitro
vino	vino	violeta	violo
violín	violono	viudo	vidvo
virgen (la)	virgulino	virgen	virga
visitar	viziti	vivir	vivi
volcán	vulkano	vomitar	vomi
voz	voĉo	vulva	vulvo

W

whisky viskio

Y

y	kaj	ya	jam
y bien	nu	yeso	gipso
yerno	bofilo	yo	mi

Z

zapatilla	pantoflo	zapato	šuo
zar	caro	zinc	zinko
zoología	zoologio	zorro	vulpo
zumbar	zumi		

**VOCABULARIO
ESPERANTO-ESPAÑOL**

**VORTARO
ESPERANTA-HISPANA**

A

aceti	comprar	adicio	suma
adreso	dirección	aero	aire
afabla	amable	afero	asunto
afiso	afiche	Afriko	africa
agi	actuar	agrabla	agradable
akvo	agua	Alberto	Alberto
alta	alto	alveni	llegar
ambaŭ	ambos	amiko	amigo
amo	amor	amuza	entretenido
anaso	pato	Andreo	Andrés
ankaŭ	también	ankoraŭ	todavía
antaŭe	anteriormente	aperi	aparecer
apud	junto a	arbo	árbol
armeo	ejército	arto	arte
Arturo	Arturo	aŭ	o
ascendi	ascender	asocio	asociación
aǔskulti	escuchar	aǔtomobilo	automovil
aǔtopsio	autopsia	aútoro	autor
aviadilo	avión	avo	abuelo
azeno	asno	azteko	azteca

B

balai	barrer	baldaŭ	pronto
balo	baile, fiesta	bani	bañar
batalo	batalla	batí	golpear
bebo	bebé	bela	hermoso
beni	bendecir	biblioteko	biblioteca
biciklo	bicicleta	biero	cervaza
bildo	cuadro	birdo	pájaro
blanka	blanco	blinda	ciego
blonda	rubio	blaú	azul
Bolivio	Bolivia	bofilo	yerno
bongusta	rico, sabrosa	bono	(el) bien
bonkora	bondadoso	bordclo	burdel
botelo	botella	bovo	bucy
branĉo	rama	brošuro	boletín, folleto
bruna	moreno, café,		

C

caro	zar	cedi	ceder
celo	fin, finalidad	cent	cien
centimetro	centímetro	cento	ciento
centralo	central	centro	centro
cepo	cebolla	cerbo	cerebro
cervo	ciervo	cidonio	membrillo
cifero	cifra	cigano	gitano
cigaro	cigarro	cigaredo	cigarrillo
cikonio	cigüeña	cikorio	achicoria
cindro	ceniza	cinika	cínico
circlo	circulo	circulero	circular
citrono	limón	civilizi	civilizar

Ĉ

ĉagreni	apesadumbrar	ĉambro	pieza, sala
ĉampiono	campeón	ĉapelo	sombrero
ĉapitro	capítulo	ĉapo	gorro
ĉar	porque	ĉarma	encantador
ĉarniro	bisagra	ĉarrado	rueda de carreta
ĉasi	cazar	ĉelo	célula
ĉefo	jefe	Ĉeĥoslovakio	Checoslovaquia
ĉemizo	camisa	ĉeno	cadena
ĉerizo	cereza	ĉerko	ataud
ĉevalo	caballo	ĉiam	siempre
ĉielo	ciclo	ĉiliiano	chileno
Cilio	Chile	ĉirkaupreno	abrazo
ĉiu	cada, cada uno	ĉiutage	cada día
ĉokolado	chocolate		

D

da	de, cantidad	daktilo	datil
danco	baile, danza	danĝero	peligro

danki	agradecer	de	de, pertенencia
decidi	decidir	dediĉi	dedicar
dejori	estar en servicio	dekstra	derecho (lado)
delegi	delegar	demando	pregunta
denove	nuevamente	deputito	diputado
deserto	postre	detalo	detalle
devi	deber, obligación	dezerto	
desierto			
deziri	desear	dianto	clavel
diareo	diarrea	difekto	defecto
digesti	digerir	diligenta	aplicado
dinastio	dinastía	Dio	Dios
diocezo	diócesis	diplomatio	diplomacia
direktoro	director	diri	decir
disiganto	separatista	disciplo	discípulo
diservo	culto, oficio rel.	diversa	diverso
divido	división	doktoro	doctor
dolca	dulce	dolori	doler
doloro	dolor	domaĝo	daño
domo	casa	donaci	regalar
doni	dar	dormi	dormir
dorno	espina	drato	alambre
drinki	beber excesiv.	droni	ahogarse
dubi	dudar	dum	durante
dušo	ducha		

E

ebla	posible	eburo	marfil
edzo	esposo	efektiva	efectivo
efika	eficaz	egala	igual
eho	eco	ekscepcio	excepción
Eklezio	Iglesia	ekskomuniki	excomulgarn
eksplodo	explosión	ekster	fucra
ekstera	exterior	ekzemplero	ejemplar
ekzemplo	ejemplo	ekzisti	existir
el	de (procedenc.)	eldoni	editar
elefanto	elefante	eleganta	elegante
elekti	elegir	elektra	eléctrico
eliri	salir	enui	aburrirse

entuziasmo	entusiasmo	envii	envidiar
episkopo	obispo	epoko	época
erari	errar, equivoc.	esperantisto	esperantista
esperi	esperar	esprimi	expresar
esplori	explorar	esti	ser, estar, haber
estimi	estimar	estingi	apagar
etago	piso	Eŭropo	
Europa			
evolui	evolucionar		

F

fabo	haba	fabriko	fábrica
facila	fácil	fadeno	hilo
fajfi	silbar	fajro	fuego
fakto	hecho	fali	caer
falsi	falsear	familio	familia
famo	fama	fanatika	fanático
fandi	fundir	fantomo	fantasma
faraono	faraón	fari	hacer
fariĝi	hacerse, convertirse	farti	estar de salud
fasti	ayunar	febro	fiebre
feki	defecar	feliĉo	felicidad
felo	piel de animal	fenestro	ventana
ferio	vacación	fero	fierro
festi	festejar	festivalo	festival
fiançō	novio	fiera	orgullo
fidela	fiel	figo	higo
filmo	película	filo	hijo
singro	dedo	firma	sírme
firmao	firma (empresa)	fiô	pez
fiziko	física	flago	bandera
flari	oler	flava	amarillo
leksebla	flexible	flirti	coquetear
floro	flor	flughaveno	acropuerto
fojno	heno	fojo	vez
folio	hoja	fontoplumo	plumasfuente
fordoni	dar totalmente	formiko	hormiga
forno	horno	forta	fuerte, sólido

frato	hermano	fraŭlino	señorita
freſa	fresco	fripono	bribon
frivola	frívolo	froma��o	queso
frua	temprano	frukto	fruto
fumo	humo	funebro	luto
funkcio	función	furioza	furioso

G

gaja	alegre	gajni	ganar
gambo	pierna	ganto	guante
gaso	gasa	gasto	huésped
generalo	general (Militar)	genezo	génesis
gento	gente, pueblo	genuo	rodilla
geografio	geografia	geologio	geología
germano	alemán	Germanio	Alemania
gi��ceto	ventanilla	gimnazio	instituto, liceo
gingivo	encia	gipso	yeso
gitaro	guitarra	gladi	planchar
glacio	hielo	glaso	vaso
glavo	espada	gliti	resbalar
gluteo	nalga	gluti	trag��r
golo	gol	gor��go	garganta
grafo	conde	grajno	semilla, pepita
gamatiko	gramática	gramo	gramo
granda	grande	gratuli	felicitar
graveda	embarazada	grimaco	mueca
groto	gruta	gusto	gusto
gvidanto	gu��ia		

Ĝ

��angalo	jungla	��ardeno	jardín
��emelo	mellizo	��eni	molestar
��gentilajo	piropo	��ermo	g��ermen
��i	el��o, el��, ella (neutro)	��ipo	jeep

gírafo	jirafa	gis	hasta (Prep.)
goji	rogocijarse	gui	disfrutar
gusta	justo, exacto		

H

halti	detenerse	haro	cabello, pelo
haŭto	piel humana	haveno	puerto
havi	tener, poseer	hebreo	hebreo
hejmo	hogar	hejti	calentar
helpo	ayuda	hepato	hígado
herbo	hierba	herezo	herejía
heroo	héroe	heziti	titubear
hieraŭ	ayer	hierarkio	jerarquía
himeno	himen	hipotezo	hipótesis
hirundo	golondrina	hispano	español
historio	historia	hodiaŭ	hoy
homaro	humanidad	homo	hombre, (ser humano)
honori	honrar	horloĝo	reloj
horo	hora	hospitalo	hospital
humuro	humor	hundo	perro

Ĥ

haoso	caos	hemio	química
hímero	quimera	hirurgio	cirugía
holero	cólera	horo	coro

I

iam	alguna vez	ies	de alguien
ideala	ideal	identa	idéntico
ideo	idea	iĝi	convertirse
ili	ellos, ellas	iluzio	ilusión
imperio	imperio	imposto	impuesto

impulso	impulso	indekso	índice
indulgo	indulgencia	infano	niño
infero	infierno	ingveno	ingle
inkludi	incluir	inko	tinta
instrui	enseñar	insulo	isla
intenci	intentar	inter	entre
inteligencia	inteligente	interesa	interesante
interezo	interés (Finanza)	internacia	internacional
intesto	intestino	investi	invertir (dinero)
iri	ir	Ivano	Iván
Ivo	Ivo		

J

ja	en verdad	jako	chaqueta
Jakobo	Jaime, Jacob	jam	ya
jaro	año	je	por,a (indeterm.)
jen	he aquí	jes	si
Jesuo	Jesús	Johano	Juan
Jozefo	José	jubileo	jubileo
judo	judío	juna	joven
junulo	joven (un)	juristo	jurista
justa	justo, ecuánime	justico	justicia (Org.)

Ĵ

juvelo	joya	jaluza	celoso
jeleo	jalea	jerzo	jersey
jeti	lanzar	juri	jurar
jurnalo	periódico		

K

kafo	café, (bebida)	kaj	y
kajuto	camarote	kalkuli	calcular
kamarado	camarada	kandelo	vela
kanibalo	canibal	kanti	cantar
kanzono	canción	kapo	cabeza
kara	querido	karto	tarjeta
kato	gato	katolika	católico
kaŭzo	causa	ke	que (Conj.)
kie	donde	kilogramo	kilogramo
kilometro	kilómetro	kino	cine (arte)
kisi	besar	knabo	muchacho
kokso	cadera	koło	cuello
kolorriĉa	rico en color	kombi	peinar
komerco	comercio	kompati	compañecer
kompreni	comprender	koncerto	concierto
kongreso	congreso	koni	conocer
konsci	tener conciencia	konsideri	considerar
konstati	constatar	koridoro	corredor, pasadizo
koro	corazón	korpo	cuerpo
kosti	costar, valer	krajono	lápiz
kravato	corbata	krei	crear
kredi	creer	kreski	crecer
krii	gritar	Kristo	Cristo
krono	corona	kruco	cruz
kun	con, en compañía de	kupro	cobre
kuracisto	médico	kuraĝi	atreverse
kuri	correr	kurteno	cortina
kutimo	costumbre	kuzo	primo
kvar	cuatro	kvazaŭ	como si...
kvjeta	quieto		

L

la	el, la, los, las	labori	trabajar
laca	cansado	lakto	leche
laktuko	lechuga	lamenti	lamentarse
lampo	lámpara	lanterno	linterna
lando	páis	lardo	tocino

larĝa	ancho, amplio	larmo	lágrima
lasi	dejar	lasta	último
laŭ	según	lavi	lavar
leciono	lección	ledo	cuero
legi	leer	legô	ley
leono	león	leporo	liebre
lerni	enseñar	letero	carta
levi	levantar	li	él
libera	libre	libro	libro
lifta	ascensor	ligi	ligar
ligno	madera	limo	límite
lingvo	lengua,	lipharo	bigote
	idioma	lipo	labio
litero	letra	litro	litro
logika	lógica	logî	vivir, habitar
loko	lugar	longa	largo
lukso	lujo	Ludoviko	Luis
lukto	lucha	lumo	luz
lupeo	lupa	lupo	lobo
luti	soldar		

M

maĉeto	machete	maĉi	masticar
magazeno	almacén	magneto	imán
majo	mayo	majstro	maestro
makulo	mancha	malamiko	enemigo
malamo	odio	malfrue	tarde (Adv.)
malgaja	triste	mallonga	corto
malsano	enfermedad	malto	malta
mamo	mama, seno	manĝi	comer
maniero	manera	mankeno	maniquí
manki	faltar	Mario	María
Marko	Marcos	maro	mar
marmoroo	mármol	marŝi	marchar
martelo	martillo	masko	máscara
mastro	dueño	mašino	máquina
mateno	mañana	matura	maduro
matraco	colchón	meblo	mueble
medalo	medalla	meleagro	pavo
membro	miembro	memori	recordar

menso	mente	menstruo	menstruación
meso	misa	meti	meter, poner
metodisto	metodista	mevo	gaviota
meznokto	media noche	mi	yo
milda	suave	ministro	ministro
minuto	minuto	miraklo	milagro
mirigite	admiradamente	mola	blando
monato	mes	mono	dinero
monto	monte	montri	mostrar
morgaŭ	mañana (Adv.)	mortinto	(un)
morto	muerte		muerto
motoro	motor	moskeo	mesquita
muko	moco	movi	mover
murdi	asesinar	multipliko	multiplicación
mušo	mosca	muso	ratón
muziko	música	muzelo	hocico

N

nacio	nación	naĝi	nadar
naiva	ingenuo	najbaro	vecino
najlo	clavo	najtingalo	ruiseñor
naski	engendrar	naskiĝi	nacer
naturo	naturalcza	naŭ	nueve
nazo	nariz	ne	no
nebulo	niebla	necesa	necesario
nego	nieve	negro	(un) negro
nekutima	inhabitual	neniam	nevera
nepo	nieto	nervo	nervio
nesto	nido	ni	nosotros, as
nigra	negro	nitroglicerino	nitroglicerina
nobelá	noble (título)	nobla	noble (calidad)
nokto	noche	nombro	número (cantidad)
nomo	nombre	noto	nota
nova	nuevo	nu	y bien...
nubo	nube	nuda	desnudo

nukso	nuez	numero	número (de orden)
nun nur	ahora solamente	nupto	nupcias

O

obei	obedecer	objektivo	objetivo
obstina	obstinado, terco	Oceanio	Oceanía
odori	oler (despedir olor)	oferi	ofrendar
oferti	ofrecer	oficejo	oficina
oficiala	oficial	oficiro	oficial (Militar)
ofte	a menudo	okazi	suceder, ocurrir
okulo	ojo	oleo	aceite
omleto	tortilla	onklo	tío
operacio	operación	opinio	opinión
oran�o	naranja	ordoni	ordenar
orfo	huérfano	organo	�rgano (Anatomía)
orgeno	�rgano (Música)	oro	oro
osto	hueso	ovo	huevo
ovulo	óvulo		

P

paco	paz	paculo	pacifista
pafi	disparar	pagi	pagar
pa�go	página	pajlo	paja
pala	pálido	palaco	palacio
paliso	estaca	palpebro	párpado
panjo	mamá, mamacita	pano	pan
pantalon	pantalón	pantoflo	zapatilla
papero	papel	papilio	mariposa
Papo	Papa, Pontífice	parabolo	parábola
parento	pariente	paro	pareja, par
paro�o	parroquia	paroli	hablar
parolrajto	derecho a hablar	partopreni	participar

pasaĝero	pasajero	pastoro	pastor (Ministro)
pastro	padre (Cura)	patro	padre, papá
Paŭlo	Pablo	peco	pedazo, parte
pediko	piojo	peki	pecar
peni	esforzarse	peniko	pincel
peniso	pene	pensi	pensar
penti	arrepentirse	pentri	pintar
perei	perecer	peso	peso (Un. mon.)
pezo	peso (Medida)	pigo	urraça
píjamo	pijama	piki	picar
pilgrimo	peregrino	pilko	pelota
pinto	punta	piro	pera
plaĉi	agradar	plasto	plástico
plendi	quejarse	plori	llorar
plumbo	plomo	pluvi	llover
poemo	poema	polico	policía (institución)
polo	polaco	pomo	manzana
ponardo	puñal	popolo	pueblo, gente
por	para	pordo	puerta
porko	cerdo	porti	llevar
posteno	empleo, cargo	postuli	exigir
poštmarko	sello postal	pošo	bolsillo
poštoto	correo	pravi	tener razón
precipe	principalmente	pregi	rezar, orar
prelego	disertación	premio	premio
preni	tomar, agarrar	preskaŭ	casi
presi	imprimir	preta	listo, dispuesto
preteriri	ir más allá	prezentii	presentar
prezidanto	presidente (instituc.)	prezidento	presidente (jefe de Est.)
prezo	precio	pri	de, acerca de
principo	principio (ciencia)	printempo	primavera
privata	privado	pro	de, por, a causa de
procesi	procesar	profesoro	profesor
profilo	perfil	profito	provecho
projekto	proyecto	prokrasti	demorar

promeni	pasear	propra	propio
prostistuistimo	prostituta	protestanto	protestante
prujno	escarcha	pruntedoni	prestar
publika	público	publikigi	publicar
pulo	pulga	pulvo	pólvora
pupo	muñeco, a	puši	empujar
puto	pozo	putri	podirse

R

racionala	racional	radaro	radar
rajdi	cabalgar	rakedo	raqueta
raketo	cohete	rakonti	contar, narrar
rapida	rápido	raporti	relatar
raso	raza	rajto	derect.o (Der.)
rato	rata	raŭka	ronco
razi	afeitar	regi	regir
regno	reino	reĝo	rey
regulo	regla, principio	reklamo	anuncio
religio	religión	renkonti	encontrar a alguien
reno	riñón	repertuario	repertorio
reprezentanti	representar	respondi	responder
restoracio	restaurante	reveni	regresar
revuo	revista	riĉa	rico, adinerado
ricevi	recibir	ridi	reir
rigardi	mirar	rikolti	cosechar
rimarki	notar	ringo	anillo
ripozi	reposar	rivero	rio
rizo	arroz	romano	novela
rosti	asar	rozo	rosa
rubando	cinta	ruĝa	rojo
rumo	ron	ruso	ruso
Rusujo	Rusia	ruza	astuto

S

sablo	arena	sabro	sable
sago	flecha	salmo	salmón
salti	saltar	saluti	saludar
sama	mismo, igual	samideano	coidealista
sango	sangre	sano	salud
sapo	jabón	satelito	satélite
saúco	salsa	sceno	escena
scii	saber, reconocer	se	si (Conj.)
sed	sino, pero	segó	silla
sekso	sexo	sekundo	segundo (tiempo)
sekura	seguro	semi	sembrar
sen	sin	sendi	enviar
sentema	sensible	sento	sentimiento
serći	buscar	serpento	serpiente
sezono	estación del año	sidi	estar sentado
silento	silencio	silko	seda
sincera	sincero	singulto	hipo
sinjoro	señor	siropo	jarabe
skatolo	estuche, caja	skeptika	escéptico
skizo	esbozo	skulpti	esculpir
slipo	ficha	sociala	social
socio	sociedad	soifi	tener sed
sojlo	umbral	solvi	resolver
somero	verano	songó	sueño (imagen)
sopiri	suspirar	sorto	suerte
sova�a	salvaje	spiegulo	espejo
spermo	semen	spiono	espía
spiri	respirar	spirito	espíritu
sporto	deporte	sprit�o	chiste
stato	estado, modo de ser	stelo	estella
stomako	estómago	studento	estudiante
studi	estudiar	strato	calle
striko	huelga	subtraho	resta
su�i	chupar	sudo	sur
suferi	sufrir	su�ica	suficiente
sugesti	sugerir	sukero	azúcar
sukeru�o	azucarera	sukceso	éxito
superstico	superstición	supozi	suponer
supozitorio	suppositorio	supre	en lo alto

sur	sobre, encima	surda	sordo
surfaco	superficie	surtuto	sobre todo, abriço

Š

šafo	carnero	šajni	parecer
šako	ajedréz	šalo	chal
šanco	suerte	šanđo	cambio
šargi	cargar (arma)	šargi	cargar, poner
šarko	tiburón	šati	carga gustar,
šáumo	espuma	šelo	apreciar cáscara (fruta)
ší	ella	šinko	jamón
šipo	bueque	širi	desgarrar
širmi	abrigar	šlosi	cerrar con llave
šnuro	cuerda, cordel	šoforo	chofer
šoseo	carretera	špari	ahorrar
šranko	armario	štalo	acero
štato	estado, nación	šteli	robar
štofo	tela	štono	piedra
štrumpeto	media, panty	štuparo	escalera
štupo	escalón	šuldi	beber, (deuda)
šultro	hombro	šuo	zapato
šveli	hincharse	šviti	transpirar

T

tablo	mesa	tago	día
tajloro	sastre	tajpi	tipcar
taksi	tasar	taksio	taxi
tasko	tarea	tamen	sin
tapcto	tapiz	tapišo	embargo
taúgi	servir para...	teamo	alfombra equipo

tegi	cubrir	tegmento	techo
tegolo	teja	teko	maletín
teksi	tejer	telefono	teléfono
telegramo	telegrama	telero	plato
televidilo	televisor	televido	televisión
tempo	tiempo (espacio)	tenaca	tenaz
teni	tener, sostener	tenti	tentar
teo	te (bebida)	teologio	teología
termoso	termo	tero	tierra (planeta)
terrento	renta de tierra	terskuo	sismo
tertremo	terremoto	testiko	testículo
testudo	tortuga	tiea	de aquí
tikli	hacer cosquilla	timi	temer
tinuso	atún	tiu	ese, esa
tombo	tumba	tondi	cortar con tijeras
tondro	trueno	torço	antorchia
tronistro	mochila	torto	torta
tosti	brindar, hacer	traduki	traducir
trajno	brindis		
tranĉi	tren	trajto	rasgo
trankvila	cortar con cuchillo	tranĉilo	cuchillo
	tranquilo	transiri	ir al otro lado
tre	muy	trejni	estrenar
trinki	beber	tritiko	trigo
tro	demasiado	trolebuso	trolebus
trompi	engañar	trotuaro	acera
trovi	encontrar cosas	truo	agujero
tuj	inmediatamente	tuno	tonclada
turismo	turismo	turisto	turist...
turmenti	atormentar	turniro	torneo
turo	torre	turto	tórtola
tusi	toser	tuši	tocar, palpar

U

ululi	ulular	umbiliko	omblio
ungo	uña	universitato	universidad
universo	universo	unuigi	unir
ununura	único	universala	universal

uragano	huracán	urbestro	alcalde
urbo	ciudad	uremio	uremia
ureo	urea	uretro	uretra
urgí	urgir	urini	orinar
urso	oso	urtikario	urticaria
urtiko	ortiga	Usono	EE.UU.
utero	útero	utiligi	utilizar
utopio	utopía	uzi	usar
uzino	usina, fábrica	uzuro	usura
uzurpi	usurpar		

V

vagabundo	vagabundo	vagi	vagar
vagino	vagina	vagono	vagón
vakcini	vacunar	vaki	estar
vakuo	vacío	valizo	vacante
valo	valle	vaporo	vapor
vango	mejilla	vanta	vanidoso
varbi	reclutar	varma	caliente
varo	mercadería	varti	cuidar
vejno	vena	veki	niños
veluro	terciopelo	vendi	despertar
vení	vengarse	veni	vender
venki	vencer	verko	venir
vermiçelo	fideo, tallarín	vermo	obra,
vero	verdad	vespero	creación
vesperto	murciélagos	vespo	gusano
vera	verdadero	verda	tarde
veruko	verruga	vesti	avispa
vetero	tiempo (Meteorol.)	veturi	verde
veziko	vejiga	vi	vestir
viando	carne (comestible)	vico	viajar en
vidi	ver	vidvo	vehículo
vigla	ágil	vilagô	tú, ud.,
			uds., vos.
			hilera, fila,
			cola
			viudo
			aldea

vino	vino	violo	violeta
vintro	invierno	violono	violín
vipo	látigo	virga	virgen
virgulino	(la) virgen	viro	varón, hombre
viskio	whisky	visi	borrar
vitro	vidrio	vivi	vivir, tener vida
viziti	visitari	voôco	voz
vojagi	viajar	vojo	camino
voki	llamar	voli	querer, desear
volonte	con gusto, de buena gana	vomi	vomitar
vosto	cola, rabo	vorto	palabra (escrita)
vualo	velo	vulkano	volcán
vulpo	zorro	vulturo	buitre
vulvo	vulva	vundi	herir

Z

zebro	cebra	zigzago	zig zag
zinko	zinc	zipo	cremallera
zoologio	zoología	zono	cinturón
zorganto	cuidador, tutor	zorgato	pupilo
zorgi	cuidar	zumi	zumbar

**OPINIONES
DECLARACIONES
RESOLUCIONES**

**OPINIOJ
DEKLARACIOJ
REZOLUCIOJ**

"El Esperantismo es el empeño por difundir en todo el mundo el uso de un idioma neutral que, sin inmiscuirse en la vida interna de las naciones y sin pretender en absoluto eliminar los idiomas nacionales existentes, de las personas de diversas nacionalidades la posibilidad de comprenderse entre si; que pueda servir a las intituciones públicas como idioma pacificador en aquellos países donde diversas naciones luchen entre si a causa del idioma, y en cual puedan publicarse obras que tengan igual interés para todas las naciones. Cualquier otra idea o finalidad que un Esperantista u otro relacione con el Esperantismo, es de absoluta incumbencia y por la cual el Esperanto no se hace responsable".

(Declaración del Primer Congreso Universal de Esperanto en Boulogne-sur-Mer, Francia, 7 de Agosto de 1905)

Por primera vez en la historia de la humanidad nosotros los esperantistas, miembros de los más diversos pueblos, nos encontramos juntos unos a otros no como extranjeros rivales, sino como hermanos que, sin imponerse unos a otros sus respectivos idiomas, se entienden reciprocamente... Hermanos que se quieren mutuamente y se estrechan las manos no con hipocresía, sino con sinceridad, de hombre a hombre.

(Lázaro Luis Zamenhof, Autor del Idioma Internacional Esperanto)

"A los hombres que dicen que el Esperanto es solamente un sueño de cien años, les respondo que el sueño por la paz es de más de mil años, y aún no cesamos de soñar con ella".

(Ingemud Bengtsoon, Presidente del Parlamento Sueco)

"Tengo la esperanza que el Idioma Internacional Esperanto contribuirá al restablecimiento de la unidad de la Iglesia".

(Cardenal Willebrands. Presidente del Secretariado para la Unión de los Cristianos)

"El Esperantismo es el empeño por difundir en todo el mundo el uso de un idioma neutral que, sin inmiscuirse en la vida interna de las naciones y sin pretender en absoluto eliminar los idiomas nacionales existentes, de las personas de diversas nacionalidades la posibilidad de comprenderse entre si; que pueda servir a las instituciones públicas como idioma pacificador en aquellos países donde diversas naciones luchen entre si a causa del idioma, y en cual puedan publicarse obras que tengan igual interés para todas las naciones. Cualquier otra idea o finalidad que un Esperantista u otro relacione con el Esperantismo, es de absoluta incumbencia y por la cual el Esperanto no se hace responsable".

(Declaración del Primer Congreso Universal de Esperanto en Bolougne-sur-Mer, Francia, 7 de Agosto de 1905)

Por primera vez en la historia de la humanidad nosotros los esperantistas, miembros de los más diversos pueblos, nos encontramos juntos unos a otros no como extranjeroso rivales, sino como hermanos que, sin imponerse unos a otros sus respectivos idiomas, se entienden reciprocamente... Hermanos que se quieren mutuamente y se estrechan las manos no con hipocresía, sino con sinceridad, de hombre a hombre.

(Lázaro Luis Zamenhof, Autor del Idioma Internacional Esperanto)

"A los hombres que dicen que el Esperanto es solamente un sueño de cien años, les respondo que el sueño por la paz es de más de más de mil años, y aún no cesamos de soñar con ella".

(Ingemud Bengtsoon, Presidente del Parlamento Sueco)

"Tengo la esperanza que el Idioma Internacional Esperanto contribuirá al restablecimiento de la unidad de la Iglesia".

(Cardenal Willebrands. Presidente del Secretariado para la Unión de los Cristianos)

"Ya es tiempo que las naciones comprendan que una lengua neutral puede contribuir para nuestra cultura como un verdadero muro contra las influencias culturales monopolizadoras de una o más lenguas que actualmente se evidencia.

Una lengua neutral como el Esperanto sería la solución al problema de diversidad lingüística, garantizaría una mayor igualdad y disminuiría los peligros del monopolio idiomático del inglés".

*(Vidgis Finnobogadottir
Presidenta de Islandia)*

"Gracias por haberme invitado a participar en este histórico 72º Congreso Universal de Esperanto en Varsovia, y sinceramente lamento no poder asistir.

El Esperanto constantemente ha probado su valor como un instrumento de intercomprensión entre pueblos y culturas que en gran parte contribuyen a la paz en el mundo.

En mi nombre y en el de UNESCO, deseo a Uds., un gran éxito para el Congreso y expreso mi esperanza para que muchos hombres en el mundo que se dedican a la difusión de este idioma puedan continuar cosechando el fruto de sus admirables afanes.

UNESCO está pronto a proporcionar ayuda mediante sus recursos disponibles y reiterar su apoyo a los fines que inspiraron al Dr. Zamenhof en crear el Esperanto y que son paralelos al espíritu fundamental de UNESCO".

(Telegrama enviado por Amadou Mahadar M' Bow, Director General de UNESCO al 72º Congreso Universal de Esperanto en Varsovia, con ocasión de los 100 años del Idioma Internacional Esperanto, 1987).

"Si yo tuviera que cambiar algo en la situación mundial, insistiría en que se le enseñe el Esperanto a cada niño en el mundo, para que al fin tengamos una generación plena de intercomprensión".

(David Mc. Callum. Actor de cine y TV de EE.UU.)

RESOLUCIONES DE UNESCO EN FAVOR DEL "ESPERANTO"

1954 en Montevideo (Uruguay)

"La Conferencia General, habiendo considerado el Informe del Director General sobre la petición Internacional en favor del Esperanto.

- * **Se da por enterada** de los resultados alcanzados por el Esperanto en la esfera de las relaciones intelectuales internacionales y en el acercamiento de los pueblos del mundo;
- * **Reconoce** que esos resultados responden a los fines e ideales de la UNESCO;
- * **Aconseja** al Director General que siga la evolución del uso del Esperanto en la ciencia, la educación y la cultura y, con tal fin colabore con la Asociación Universal de Esperanto en asuntos que conciernan a ambas organizaciones;
- * **Convoca** a los Estados Miembros que han expresado estar dispuestos a establecer o ampliar la enseñanza del Esperanto en las escuelas, para que informen al Director General acerca de los resultados obtenidos en ese campo;
- * **Comisiona** al Director General a seguir el desarrollo en el uso del Esperanto en la ciencia, educación y cultura y a esta finalidad colaborar con la Asociación Universal de Esperanto en asuntos concernientes a ambas organizaciones".

1985 en Sofía (Bulgaria)

"La Conferencia General"

- * **Considerando** que en su sesión de 1954 que tuvo lugar en Montevideo se dió por enterada de los resultados alcanzados por el Idioma Internacional Esperanto en el campo de intercambios intelectuales internacionales y de reciproca intercomprensión entre los pueblos del mundo, y ha reconocido, que éstos son congruentes con las finalidades e ideales de UNESCO;
- * **Recordando** que el Esperanto entre tanto ha hecho considerables progresos como instrumento de comprensión entre los pueblos y culturas de diferentes países, penetrando en la mayoría de las regiones del mundo y en la mayoría de las actividades humanas;

- * **Reconociendo** las grandes posibilidades que el Esperanto presenta por la comprensión internacional y la comunicación entre los pueblos de distintas nacionalidades;
 - * **Tomando** en cuenta la gran contribución del Movimiento Esperantista y principalmente de la Asociación Universal de Esperanto a la propagación de informaciones sobre las actividades de UNESCO, igualmente como su participación en esa actividad;
 - * **Consciente** del hecho que en 1987 se celebrará el Centenario de la existencia del Esperanto,
1. **Felicitá** al Movimiento Esperantista en ocasión de su Centenario;
 2. **Pide** al Director General a seguir con atención la evolución del Esperanto como recurso para mejorar la comprensión entre diferentes naciones y culturas;
 3. **Invita** a los Estados Miembros a marcar el Centenario del Esperanto mediante convenientes disposiciones, declaraciones emisiones de sellos postales especiales y otras especies e instar a la conducción de programas de estudios acerca del problema lingüístico y del Esperanto en sus colegios e Institutos de enseñanza superior;
 4. **Recomienda** a las organizaciones no gubernamentales a adherirse a los festejos del Centenario del Esperanto y estudiar la posibilidad de utilizar el Esperanto como un recurso para difundir entre sus miembros toda clase de informaciones inclusive de aquellas acerca de la actividad de UNESCO.

1993 en París (Francia)

La Conferencia General.

- * **Recordando** la Recomendación sobre Educación por una Comprensión Internacional, Colaboración y Paz de 1974 y de las Recomendaciones del Congreso internacional de Paz en la Mente de los Hombres (Yamoussoukro, Costa de Marfil, 1989),
- * **Considerando** el rol fundamental de la comunicación lingüística accesible por todos puede jugar en el progreso de paz y comprensión entre los pueblos;
- * **Recordando** la resolución por la cual la Conferencia General de 1954 en Montevideo reconoció "los resultados alcanzados por el Esperanto en el campo de intercambio intelectuales internacionales y para el acercamiento de los pueblos del

mundo" y ha reconocido "que tales resultados responden a las finalidades e ideales de UNESCO;

- * **Recordando** la resolución por la cual la vigésima tercera sesión de la Conferencia General de UNESCO pidió al Director General seguir "con atención la evolución del Esperanto como recurso para mejorar la comprensión entre distintas nacionalidades y culturas e invitó a los Estados Miembros a insistir en la conducción de programas de estudios acerca del problema lingüístico y del Esperanto en sus escuelas e Institutos de Educación Superior"
- * **Considerando** además que, en el cuadro de estudios últimos acerca de traducción simultánea, examen del rol específico que pueden jugar el idioma como el Esperanto, puede mostrarse por lo demás importante.
- * **Pide** al Director General considerar los resultados alcanzados por el Movimiento Esperanto:
 - (a) En el Informe Sintético acerca de la elaboración de programas de estudios, sobre capacitación de profesores y renovaciones en el campo de la educación para una comprensión internacional, paz, derechos humanos y democracia..
 - (b) En el manual a redactarse acerca de principios para la comunicación de valores pacíficos.
- * **Pide** para tal fin a los Estados Miembros informar acerca de la función alcanzada como consecuencia de la resolución 11.11. de 1985 especialmente concerniente a los programas de estudio acerca del Esperanto y sus resultados.

CANCIONES

KANZONOJ

“NUN SAMIDEANOJ”
 (Himno de los esperantistas chilenos)

Autor: Iván Mättig
 Música: Marcha francesa:
 C' est le piet Mariton

<p>^Horo. Nun Samideanoj,
 Kantu, kantu,
 Kantu ni.
 Nun Samideanoj,
 Kantu tra Ĉili'.</p> <p>1.- Se Zamenhof nun vivus
 li estus tie ĉi,/
 kantanta entuziasme
 kantanta apud ni.</p> <p>2.- Ĉar simpla gramatiko
 la lingvon lernu ni,/
 ni havos, do, amikojn
 Eŭrope kaj Azi'.</p> <p>3.- La lingvo Esperanto
 jen lingvo por la Pac',/
 ni varbu esperantistojn
 nialande je amas'.</p> <p>4.- Karaj geĉilianoj,
 de l' Nordo kaj la sud',/
 lernu ja Esperanton,
 facilan, do sendud'.</p> <p>5.- Aliĝu al UEA
 al ĈESPA ankaŭ ni,/
 parolu pri Esperanto
 ciukaze tra Ĉili'.</p> <p>6.- Por bone nun praktiki
 la lingvon en Ĉili',/
 ekzistas la revuo
 kiu venas al Ĉini'.</p> | <p>7.- Renkonti nun amikojn
 ne estas jam problem',/
 ĉar en la tuta mondo
 abundas parolem'.</p> <p>8.- Ĉilianoj kaj Germanoj
 parolas inter si,/
 ĉar lingvo Esperanto
 komuna, ja por ni.</p> <p>9.- Judoj, Muzulmanoj
 kristanoj kaj se Di',/
 parolas ekumene
 per lingvo de harmoni'.</p> <p>10.- Iu diris ke la angla
 ja lingvo Internaci',/
 preferu ni Esperanton
 rapide lernas ni.</p> <p>11.- Post jarcentdatreveno
 de Internacia Lingv',/
 daŭrigu ni la feston
 per ruĝa au blanka vin'.</p> <p>12.- Se ni malŝatas vinon
 ne estas, do, problem',/
 ni trinku vinbersukon
 pro tiu sama afer'.</p> <p>13.- Dum la nova Jarmilo
 kiu venas, dank' al Di',/
 la Lingvon Esperanton
 akceptu ĉiu Naci'.</p> |
|---|---|

Kanzonoj tradukitaj de Iván Mättig C.

“SE VI IRAS AL ĈILIO”
“Si vas para Chile”

Irante al Ĉilio, mi petas vin pasu
Kien nun logas mia kara,
Ĝi estas dometo, tre bela loketo
Kiu estas deklive montara.

Ĝi havas ĝardenon,
Vitar' ĝin ornamas
Kaj estas saliko kiu ploras,
Kaj ploras
Ĉar ja mi sin amas.

Irante al Ĉilio, mi petas pasanto
Vi diru pro ŝi, ke estas mi mortanto.//

La vilaĝo nomiĝas “Las Condes”
Ĝi estas apud montaro kaj ĉielo,
Rigidante desupren la valon.
Vi revidos paceman riveron.

Kampanoj kaj la vilaĝanoj
Vin renkontos, kareg'vojaĝanto,
Vi konstatos, karesan Ĉilion
Por l' amiko kaj la vizitanto.

Irante al Ĉilio, mi petas pasanto
Vi diru pro ŝi, ke estas mi mortanto.

“MI VENDAS OKULOJ NIGRAJN”
“yo vendo unos ojos negros”

1.- Mi vendas okulojn nigrajn,
kiam venos l' aĉetanto
mi vendas ĉar perfidemaj
jam mi ne estos esperanto.//

Pli mi vin amus
Mi mas ĉiu hor
Ĉiunokte mi pensadas
Kaj sopiras, ho mia kor'.

2.- Ĉiunokte kiam mi malĝojas
mi iras, do, ĝis la mar'
demandi al ĉiuj ondoj:
ĉu iris tien mia kar'.//

Pli mi.....

3.- La florojn de mia ĝardeno
la suno malkolorigas,
l' okuloj de mia amatino
ilin amo maldormigas.

Pli mi.....

4.- Okuloj perfidemegaj
kial rigardas tiel min
tiel gajaj por aliaj
kaj ja malgajaj por mi.

Pli mi.....

“LA STELOJ”
“Las estrellas”

1.- Kanti al junulino
mi instruadis,
kison en ĉiu noto
ŝi al mi donadis.//

Ŝi lernis tiom
Ŝi lernis tiom
Pri ĉio ŝi konis
Kanti: neniom.

2.- Nomojn de ĉiuj steloj
ŝi scivoladis
kison en ĉiu nomo
mi al ŝi petadis.//

Kia nokto tiu
Kia nokto tiu
Ĉar mi kreis nomojn
Al stelo ĉiu

3.- Sed jam la nokto pasis
jen lumo aŭrora,
la steloj foriris
restis ŝi sola.//

Kaj ŝi al mi diris
Kaj ŝi al mi diris
Ne estos nun steloj
Por pli sopiri.

**FONETICA
DEL
ESPERANTO**

**FONETIKO
DE
ESPERANTO**

“LA ESPERÓ”

Himno de Esperanto.

En la mondon venis nova sento,
Tra la mondo iras forta voko;
Per flugiloj de facila vento
Nun de loko flugu ĝi al loko.

Ne al glavo sangon soifanta
Gi la homan tiras familion;
Al la mond' eterne militanta
Gi promesas sanktan harmonion.

Sub la sankta signo de l' espero
Kolektiĝas pacaj batalantoj,
Kaj rapide kreskas la afero
Per laboro de la esperantoj.

Forte staras muroj de miljaroj
Inter la popoloj dividitaj
Sed dissaltos la obstinaj baroj
Per la sankta amo disbatitaj.

Sur neŭtrala lingva fundamento
Komprenante unu la alian,
La popoloj faros en konsento:
Unu grandan rondon familiarian.

Nia diligenta kolegaro
En laboro paca ne laciĝos
Ĝis la bela songo de l' homaro
Por eterna ben efektivigos.

“LA ESPERANZA”

Himno del Esperanto

Al mundo ha venido un nuevo
sentimiento,
Recorre el mundo una fuerte invocación;
Vuele ahora de un lugar a otro.

No a la espada sedienta de sangre
Esta llama a la familia humana;
Al mundo que eternamente guerrea
Le promete una santa harmonía.

Bajo el sagrado signo de la esperanza
Se reúnen los combatientes de la paz,
Y pronto crece el asunto
Por el trabajo de los que tienen esperanza.

Fuertes se levantan muros milenarios
Entre los pueblos divididos
Pero saltarán en pedazos las obstinadas
barreras
Por el sagrado amor derrumbadas.

Sobre un fundamento lingüístico neutral
Comprendiéndose los unos a los otros
Los pueblos harán de común acuerdo:
Una gran ronda familiar.

Nuestros laboriosos camaradas
En tarea de la paz no desfallecerán
Hasta que el bello sueño de la humanidad
Para eterna bendición se realice.

FONETICA DEL ESPERANTO

1.- EL ALFABETO:

A; B; C; Ĉ; D; E; F;
 G; Ĝ; H; Ĥ; I; J; Ĵ;
 K; L; M; N; O; P; R;
 S; Ŝ; T; U; Ě; V; Z.

2.- NOMBRE DE LAS LETRAS:

A; Bo; Co; Ĉo; Do; E; Fo;
 Go; Ĝo; Ho; Ĥo; I; Jo; Ĵo;
 Ko; Lo; Mo; No; O; Po; Ro;
 So; Ŝo; To; U; Ěo; Vo; Zo;

EJERCICIO Nº 3

Al, ganto, patro, fluto, celo, enui, cento, deziri, neŭrozo, scio, colo, cirklo,
 oficiro, frosto, laca, paculo, kamelo, ĉemizo, ĉikano, ĉielo, ĉu, feliĉa, cia, cia,
 sia, proceso, ec, ŝia, eĉ, ek, da, ludo, dento, plendi, plendojn, el, en, de, teni,
 sen, vero, fali, fidela, trafi, granda, gento, ĝui, gusto, legi, pago, paĝo, ĝis,
 gusta, regi, reĝi, filozofo, longa, regno, signi, gvardio, lingvo, haro, hundo,
 hirundo, pachoro, seshora, horo, ĥoro, koro, filatelistojn, imiti, filo, faruno,
 trovi, etiketo, min, mi, mia, miaj, miajn, foiro, feino, iel, iam, jam, ju, jes, ies,

krajono, majesta, tuj, domoj, ruino, terakoto, balai, palaj, deino, veijno, vantaj, malplej, justa, *î*us, *î*eti, *î*aluza, *î*jurnalo, majo, bona*ô*jo, kapo, *î*sinko, kesto, sukero, akvo.

EJERCICIO Nº 4

Lavi, levilo, paroli, mem, impliki, nomo, indiferenta, situacio, ol, heroo, heroino, kvaro, pia, palpi, ripeti, sama, arbaro, sigelo, sistemo, sistemoj, temojn, pesilo, pezilo, senti, sofismo, cipreso, *î*si, pa*ô*so, steli, *î*steli, muso, mu*ô*so, vesto, ve*ô*sto, diss*î*iri, *î*anceli, tapi*ô*so, teorio, utila, ungo, plumo, plej, lui, kiu, kiuj, kiujn, balau, balda*û*, traulo, fra*û*lo, la*û*di, e*û*ropo, trouzi, hodia*û*, vana, verso, solvi, zorgi, operacioj azeno, mezuro, nazo, trezoro, numero, sumo, zono, sono, sonorilejo, nombro, peso, pezo, nenio, adia*û*, fiziko, nei, geografio, spirito, lipharo, indigni, neni, spagulo, *î*spino, jes, heroeto, lue, mole, pale, traire, pasie, metio, ing*ê*niero, reservi, rezervi, insenktojn.

EJERCICIO Nº 5

Patro kaj frato. Leono estas besto. Rozo estas floro kaj kolombo estas birdo. La rozas apartenas al la fra*û*lino. La suno brilas. La patrino estas sana. La patro estas tajloro. Infano ne stas matura homo. La infano jam ne ploras. La *ê*cio estas blua. Kie estas la libro kaj la krajono? La libro estas sur la tablo kaj la krajono ku*î*as sur la fenestro. *Î* Gi estas pomo. Jen la pomoj kiujn mi trovis. *S*ur

la tero kuſas ſtono.

EJERCICIO N° 6

Leono estas forta. La dentoj de leono estas akraj. Al leono ne donu la manon.

Mi vidas leonon. Resti kun leono estas dangere. Kiu kuraĝas rajdi sur leono?

Ni parolu pri leonoj. La patro estas bona. Jen kuſas la ĉapelo de la patro. Diru al la patro ke mi estas diligenta. Mi amas la patron. Venu kune kun la patro.

La filo staras apud la patrino. La mano de Johano estas pura. Mi konas Johanon. Ludoviko, donu al mi panon. Mi mangas per per la buſo kaj flaras per la nazo. Antaŭ la domo staras arbo. La knaboj estas en la ĉambro. La birdo flugas. Donu akvon al la birdoj, ĉar ili volas trinki. La knabo forpelis la birdojn. Ni vidas per la okuloj kaj aŭdas per la oreloj. Bonaj infanoj lernas diligente.

EJERCICIO N° 7

Aleksandro ne volas lerni kaj tial mi batas Aleksandron. De la patro mi ricevis libron kaj de la frato plomon. Mi legas interesan libron. Ili legas sportajn revuojn. La patro ne vidas televidon, sed li skribas leteron. Papero estas blanka. Blanka papero kuſas sur la tablo. La blanka papero jam ne kuſas sur la tablo. Jen la kajero de la junia fraŭlino. La knabino donis al mi bongustan orangon.

Rakontu al la infanoj belajn historiojn. Mi ne amas obstinajn homojn. Mi deziras al vi, bonan tagon, sinjoro. Ĝojan feston mi deziras al vi. En la ĉielo estas bela suno. En la tago ni vidas la sunon kaj en la nokto lunon kaj stelojn. Tiu papero estas tre blanka, sed la neĝo estas pli blanka ol la papero. La lakteto estas pli nutra ol la vino. Mi havas pli freŝan panon ol vi. El ĉiuj miaj filoj, Georgo esta la plej jun. Mi estas tiel forta kiel vi. El ĉiuj siaj fratoj Antono estas la malplej saĝa.

EJERCICIO N° 8

Du homoj povas fari multe pli ol unu. Ni havas nur unu bušon sed du orelojn. Li promenas kun tri hundoj. Li faris ĉion per la dek fingroj de siaj manoj. Dek kaj dek faras dudek. Kvar kaj dek-ok faras dudek-du. La sepan tagon de la semajno Dio elektis ke ĝi estu pli sankta ol la ses unuaj tagoj. Tridek kaj kvardek-kvin faras sepdek-kvin. Ni estas en la jaro mil naŭcent naŭdek-tri. Sesdek minutoj faras unu horon. Unu minuto konsistas el sesdek sekundoj. Januaro estas la unua monato de la jaro. Aprilo estas la kvara. Novembro estas la dekunua. Decembro estas la dekdua. Mi havas cent pomojn. Mi havas centon da pomoj. Tiu ĉi urbo havas milionon da loĝantoj. Mi aĉetis dekduon da kuleroj. Mil jaroj faras miljaron. Mi legas kaj vi skribas. Li estas knabo kaj si knabino. La tranĉilo tranĉas bone ĉar ĝi estas akra. Li amas min, sed mi

lin ne amas. Mi volis lin bati, sed li forkuris. Diru al mi vian nomon. Ĉu vi diros al mi la veron? La domo ne apartenas al vi sed al ŝi. Li estas mia onklo ĉar mia patro estas lia frato. En la vintro oni hejtas la fornojn. La bebo pioras ĉar li volas manĝi. Mi amas min mem, vi amas vin mem, li amas sin mem kaj ĉiu amas sin mem. Miaj fratoj akceptis hodiaŭ eksterandajn gastojn. Hieru mi renkontis vian filon kaj li ĝentile salutis min. Ĉu vi jam trovis vian horloĝon? Kial vi ne respondas al mi? Ĉu vi estas surda au muta? Karlo, venu tien ĉi tuj. Lernu Esperanton kaj propagandu ĝin. Mi vidas ke la gramatiko de Esperanto estas simpla.

EJERCICIO N° 9

Ordonou al li, ke ne babilu ĉar ŝi volas kanti. Mia frato ne estas granda. Li estas tiel dika ke li ne povas trairi tra la mallarĝa pordo. Haro estas tre maldika. La nokto estis tiel malluma ke mi nenion povis vidi eĉ antaŭ mia nazo. Tiu ĉi malfreŝa pano estas malmola kiel ŝtono. Malbonaj infanoj amas turmenti la bestojn. Li sentis sin tiel malfeliĉa, ke li malbenis la tagon en kiu li naskiĝis. Ni forte malestimas tiun ĉi malnoblan homon. La edzino de mia patro estas mia patrino, kaj avino de miaj infanoj. Dum printempo la tagoj kaj noktoj estas estas egalaj. La tagoj estas tiel longaj kiel la noktoj. La infanoj estas agrablaj kiam ili ridas aŭ ridetas. Persono kiu multe legas estas legema. Ni rigardas nin en la spegulo. La personoj kiuj parolas saman lingvon estas

samlingvanoj. La esperantistoj estas samideanoj ĉar ili havas saman ideon. Nun la aviadiloj flugas pli rapide ol antaŭe. Nuntempe la trajnoj estas rapidaj, konfortaj, elegantaj. Dum universalaj kongresoj de Esperanto oni vidas personojn el la plej diversaj landoj.

EJERCICIO N° 10

DOKTORO ZAMENHOF.

La aŭtoro de esperanto estas Doktoro Ludoviko Lazaro Zamenhof. Li naskiĝis en Bjalistok (Pollando) en la jaro 1859. Lia patro estis lerneja direktoro. Li donis ankaŭ privatajn lecionojn en la franca kaj germana lingvoj, ĉar li estis malriĉa. Poste li fariĝis profesoro ĉe gimazio en Varsovio, la ĉefurbo de Pollando.

En Bjalistok loĝis multaj homoj, rusoj, poloj, germanoj, hebreoj.

Ili ne komprendis unu la alian, ĉar ĉiu parolis sian propran lingvon. Tial ili estis malamikoj. La junu knabo Ludoviko vidis en la stratoj de sia naskiĝurbo, ke rusoj batis polojn, germanoj batis hebreojn. Kial ili estis malamikoj? Kial ili malamis unu la alian?

La sentema knabo estis malgoja. Li vidis la malpacon kaj ofte li pensis, kion oni devas fari, por ke la homoj komprenu unu la alian?

Ludoviko ŝatis la lingvojn. En la gimnazio li studis multajn lingvojn. Kaj li

decidis fari unu lingvon por la tuta homaro. Li deziris, ke tia lingvo estu uzata de ĉiuj homoj de diversaj nacioj. Ĝi estu la internacia helplingvo.

En la jaro 1878 la lingvo estis jam pli malpli preta. La principio de Zamenhof, kiam li kreis la lingvon estis, la gramatiko estu tre facila, logika, mallonga. La reguloj ne havu esceptojn. La internaciaj vortoj estu ankaŭ esperantaj vortoj.

La 5an de Decembro 1878 Ludoviko Zamenhof festis la naskiĝotagon de Esperanto en la Zamenhofa hejmo. Liaj kamaradoj en la gimnazio estis entusiasmaj kaj lernis la lingvon. Sed Zamenhof estis ankoraŭ tro junaj por publikigi la novan lingvon. Dum 5 jaroj li estudis en la Universitatoj. Kaj li plibonigis sian lingvon. Li faris multajn tradukojn. Li skribis en la nova lingvo kaj faris poemojn. La unua lernolibro de Esperanto aperis en la jaro 1887 en Varsovio. En tiu tempo la nomo de la lingvo estis "Internacia Lingvo".

Doktoro Zamenhof ne skribis sian propan nomon en la libro, sed li nomis sin Doktoro Esperanto. Kiel vi scias, la vorto Esperanto signifas: h o m o k i u e s p e r a s.

DOKTORO ZAMENHOF KAJ ESPERANTO.

En la jaro 1887 Doktoro Zamenhof eldonis sian lingvon kiel brošuron en rusa lingvo. En la sama jaro aperis ankaŭ en pola, franca kaj germana lingvoj, poste en multaj aliaj lingvoj.

Baldaŭ multaj homoj komencis lerni Esperanton en diversaj landoj, precipe en

Rusujo, Svedio kaj Germanio. En 1889 aperis la unua Esperanto-gazeto kun la titolo "La Esperantisto". Ĝi forte ligis la Esperantistojn en la diversaj landoj. Antaŭ la apero de Esperanto estis jam multaj aliaj lingvoj. Sed ili ne sukcesis kaj la homoj fariĝis skeptikaj pri la ideo de Internacia Lingvo. En la jaro 1880, do, sep jaroj antaŭ Esperanto, aperis la internacia helplingvo Volapük. Gia aŭtoro estis la germana pastro Schleyer. Sed ankaŭ ĝi ne sukcesis, ĉar ĝi estis tro malfacila kaj malpraktika.

La unua tempo de Esperanto estis tre malfacila, ĉar ĉiuj sciis pri la fiasko de Volapük. Sed iom post iom Esperanto disvastiĝis. En ĉiuj landoj oni verkis lernolibrojn kaj vortarojn, propagandis kaj instruis, fondis grupojn kaj eldonis gazetojn. En 1905 okazis en Boulogne-sur Mer, Francujo, la unua mondokongreso de la esperantistoj. 800 homoj el multaj landoj partoprenis. Antaŭ tiu tempo Esperanto preskaŭ nur skriba lingvo kaj nur malofte homoj el diversaj landoj havis la okazon interparoli en Esperanto. Sed nun subite Esperanto fariĝis parola lingvo. La granda miraklo okazis – ĉiuj komprenis unu la alian kaj flue interparolis. Granda entuziasmo regis inter ĉiuj gesamideanoj.

Antaŭ sia forvojaĝo al Boulogne, Doktoro Zamenhof mem estis skeptika, preskaŭ malkuraĝa. Li memoris la fiaskon de Volapük.

Kiel skriba lingvo Volapük sifiĉis, sed en la unua kongreso ĝi montris sian

netaŭgecon, ĉar la homoj ne komprenis unu la alian. Sed en Boulogne li vidis ke lia malnova songo efektiviĝis. En la unua kongreso li faris la malferman paroladon, kortuŝaj kaj sinceraj estis liaj vortoj.

DOKTORO ZAMENHOF KAJ ESPERANTO

Post 1905 okazis ĉiujare Esperanta mondokongreso. Pli kaj pli multaj esperantistoj partoprenis. *Pli kaj multaj ŝtatoj sendis oficialajn reprezentantojn.*

La kongreso en Parizo en Aŭgusto 1914 ne okazis pro la eksplodo de la mondmilito. Multaj personoj estis jam survoje al Parizo, sed ĉiu devis reveni. Doktoro Zamenhof kaj sia edzino venis al la german-franca landlimo, kiam la miliro eksplodis. Tuj ili revenis, sed la pola-germanan landlimon ili ne povis transiri, ĉar tie la batalo jam furiozis. Ili, do, devis vojaĝi hejmen tra Svedio, Finlandio kaj Rusio.

Doktoro Zamenhof malĝojis pro la miliro, ĉar li estis sincera pacifisto kaj konsideris la militon: malbono por la homaro.

En 1905 la germanaj armeoj konkeris Varsovion. Tiel Doktoro Zamenhof per siaj propraj okuloj vidis la kruelon de la miliro. Jam tiam li suferis pro kormalsano, sed sia anima doloro pro la mondmilito faris la kormalsanon pli kaj pli danĝera.

La 14an de Aprilo 1917 li mortis. La tuta esperantistaro funebris.

Li ne vidis la finan venkon de Esperanto, sed antaŭ sia morto li konsciis, ke Esperanto iom post iom venkos.

CANCIONES EN ESPERANTO

“VOÇÊ DE GITARO MIA”

En la voz de mi guitarra (mexicana)

- 1.- Voçê de gitaro mia, kiam levigas mateno
 pri mia lando meksika mi volas kanti kun beno.
 Mi kantu pri la vulkanoj, pri la herbejoj florplenaj,
 Jen estas la talismano de miaj amoj plej belaj.

Ho kara lando meksika, se mi mortos fore de vi,
 Oni min taksu dormanta kaj tuj portu tien ĉi!
 Oni min taksu dormanta kaj portu tien ĉi,
 Ho kara lando meksika, se mi mortos fore de vi!

- 2.- Jen estas la kruda tero kie kuraĝe batalis
 viroj, kiuj por libero plej grandanime forlasis.
 Voçê de gitaro mia...
 Pri mia lando...

“SUR STEPO MOLDAVA”

En la estepa de Moldavia (gitano-rusa)

- 1.- Kvazaŭ songe trenadas la ĉaron
 spireganta grimpante ĉeval',
 kaj malgoje rigardas kamparon
 ligna kruco ĉe rando de val'.

Kiam ventas sur stepo moldava,
 Dum resonas sub hufoj la ter',
 Tiam plaĉas al koro cigana
 Nur vagadi en plena liber'.

- 2.- En la fajro la ligno eknaras

ĉirkaŭflugas hirundoj kun lert',
 kaj trenigas kanzono jen klara,
 jen obtuzas ĉe korda koncert'.

- 3.- Sonorilas preĝejo najbara
 kaj Dnjestro ruladas sin plu.
 Rekoniĝas la tero amara
 De Ruslando ĉe tiu ĉi flu'.

Kiam ŝajnas songadi l' betuloj
 Kaj la kampoj sin lasas al dorm',
 Kiel mildas per larmaj okuloj
 Ekrigardi al naskiĝa dom'.

“DANCU DANCU”

Baila, baila (eslovaca)

- 1.- Dancu, dancu ni ronde, malpaze,
 ne faligu la fornon enmeze!
 Bona forno sum vintro tre gravas:
 Vi lanugon ne havas, ne havas!

Tra la la la la...

- 2.- Staras garde soldato kovrita
 per mantelo malnova, ŝirita.
 De vespero ĝis fruo, ĝis fruo
 Ros' lin kovras ĝis ŝuo, ĝis ŝuo.

“MALPROKSIME SUR LA MONTO”

Lejos en el monte (peruana)

- 1.- Malproksime sur la monto,
 kien kuras mia penso,
 estas rozo, kiun mi satus havi .
 se mi nur bieneton povus savi.

Rozo de la monto,
 Fora horizonto,
 Ĉu mi iam posedos iun teron?
 Ĉu la revo ŝanĝigas en esperon?

- 2.- Mi revadas pri la rozo,
 pri vivcerto sen almozo.
 Se mi nur havus riĉon, ho fidela,
 Vi ricevas la tuton, mia bela!

“TUMBALALAJKA”

Tumbalalaica (judía Europa oriental)

- 1.- Staras knabo, staras kaj pensas,
 tutan nokton li nur pripensas,
 kun kiu iri sen koron ŝiri,
 kiun kompreni sed ne ĉagreni.

Tumbala, tumbala, tumbalalajka (Rip.)
 Nu balalajko, pli laŭte pli!
 Kun balalajko nun ĝoju ni.

- 2.- Knabino, solvi enigmon provu:
 kio sen pluvo kreskas, vi trovu,
 kio brulant brulas sen flami,
 kio plorante ploras sen larmi.

- 3.- Stulka knabo, kial demandi?
 Ŝtono sen pluvo povas kreskadi,
 Koro amanta senflame brulas,
 Kor' doloranta senlarime ploras!

“SE MI ESTUS FRAULO”

Si yo fuera soltero (norteamericana)

- 1.- Dum mi estis fraŭlo, ho jes, ho jes,
dum mi estis fraŭlo, ho jes,
Ne havis edzinon sed glutis la vinon!
Mi volus fraŭligi denove, jes,
Liberi je ina frenez'!

- 2.- Min kaptis edzino, ho pest', ho pest',
Min kaptis edzino, ho pest'!
Jen estis la fino de l' ĝojokulmino
Kaj de la rafine de l' vivofest',
Finiĝis la bona digest'!

- 3.- Kaj jen ŝi ekmortis, ho ben', ho ben'
kaj jen ŝi ekmortis, ho ben'!
La koro refortis, la ĝojo min portis,
Min ĉio agordis al gufesten'
Mi spiris en fraŭla ĝarden'!

- 4.- Min kaptis alia, ho min, ho min
Min kaptis alia edzin'!
Ŝi estas pli aĉa ol l' alia klaĉa!
Ho, kiel min savi el la destin'?
Ho, kiu refraŭligos min?

- 5.- Se mi estus fraŭlo, ho bel', ho bel'
Se mi estus fraŭlo, ho bel',
Virino forestus, neniu protestus,
Mi bone digestus kaj trinkus el
Konstante replena botel'!

“BUKLO, BUKLO”

Bucle, Bucle (Gitano-rusa)

- 1.- Buklo, buklo de mia amatino,
disvolviĝu buklo en la vent'!
buklo, buklo blonda mi vin amis
kaj memoro nur venas kun turment'(Rip.)
- 2.- Iam kun ĉapo vi brile elegantis.
Ni promenadis tuton da vesper'
Kaj subĉape buklo via dancis (Rip.)
Buklo via dancis kaj dancis en la aer'.
- 3.- Printempo paris, kaj svingis vi la manon
Nun en ĝardeno pompas la somer'
Kaj min malfeliĉan junan ciganon (Rip.)
Polico kaptos por fora malliber'.
- 4.- Sed Siberion mi vere ja ne timas,
ĉar regas ankaŭ ĝin la rusa sent'.
Nur prirevi l' buklon mi ne malkutimas (Rip.)
La buklon blondan flirtantan en la vent'.

“DEKSES TUNOJN”

16 Toneladas (norteamericana)

- 1.- Oni diras, ke homo fariĝis el kot'
sed homo konsistas el karno kaj ost',
sango, muskoloj, nervoj kaj haŭt'
kun cerbo vakua kaj kun dorsa fort'.
- Ŝargi dekses tunojn, por kio do?
 Ŝuldi plian monon, dum mi ŝuldas jam tro!
 Ne voku, mi ne povus eliri for:
 Ne mia estas eĉ la propa kor'!
- 2.- Mi naskiĝis matenon, kiam ŝtormis la vent',

Mi vivis junecon en ŝorma turment'.
 Elfosas mi karbon, ŝovelas en rok'.
 Min trafas kompense nur insulta vok'!

Ŝargi...

Aĝi plian tagon, dum mi aĝas jam tro!
 Ne voku...

- 3.- Rapidu flanken dum mi venas el tru',
 ĝin kelkaj ne faris kaj ne vivas plu.
 Pugno el fero, alia el ŝtal'
 Jes, ambaŭ bonegas por la vengbatal'.

“NI PERDIS LIBERECON”

Perdimos libertad (gitano-rusa)

- 1.- Sage flugas la viv'
 laŭ la tempa dekliv'
 kaj ĝi nskas kanzonojn pri ama jun'
 pri la noktoj sen derm',
 pri la amoj sen dorn',
 pri la morto, l' felico, la penta pun'.
- 2.- Sed ni perdis liberecon!
 Sufokiĝis nia korkanzon'.
 La cigano ŝvenis en forgeson
 Kune kun gitara son' (Rip.)
- 3.- Ho cigana maljun'
 kie kantas vi nun?
 Ĉu en kampo? Ĉu en malluna drinkej'?
 Aŭ ĉu en fremda mond'
 Fore de frata rond'
 Vi petadas almozon nun ĉe preĝej'?

Sed...

“MATENKANTO”

Las mañanitas (mexicana)

- 1.- Aŭdu jenan matenkanton, kiun kantis reĝ' David!
Estas via festotago kaj ni ĝin kantos al vi.

Vekiĝu, kara, vekiĝu; leviĝas matena sun'
Jam la birdoj kun ni kantas, jus sin ekkaŝis la lun'.

- 2.- Floro de mia pasio, vi plej bela pasiflor' amu min,
Ĉar mi vin amas el la profundo de l' kor'.

“ELIMELEĤ”

Elimelej (judia de Europa oriental)

- 1.- Kiam rabeno Elimeleĥ ekfariĝis tre tre ĝoja,
ekfariĝis tre tre goja Elimeleĥ,
li fingelis ĥapitron
kaj forprenis l' okulvitrojn
kaj li venigis violonistojn la du.
Kaj kiam la violonistoj violone violonis,
Violone violonis ili du,
Tiam ambaŭ violonistoj violone violonis,
Violone violonis ili du.

- 2.- kaj kiam rabeno Elimeleĥ ekfariĝis eĉ pli ĝoja,
ekfariĝis eĉ pli ĝoja, Elimeleĥ,
li forprenis la mantelon
kaj surmetis la ĉapelon
kaj li venigis cimbalistojn la du.
Kaj kiam la du cimbalistoj cimbaliste cimbaladis

Kaj kiam la violonistoj.....

- 3.- Kaj kiam rabeno Elimeleĥ nun fariĝis tute ĝoja,
nun fariĝis tute ĝoja, Elimeleĥ

li ekpsalmis sabatpreĝe
ĉar li sin sentis reĝe,
kaj li venigis tamburistojn la du.
Kaj kiam la du tamburistoj tamburiste tamburadis,
Kaj kiam la du cimbalistoj...
Kaj kiam la violonistoj...
Kaj kiam la violonistoj cimbaliste tamburadis,
Cimbalade violonis ili du,
Tiam ambaŭ tamburistoj violone cimbaladis,
Tamburade violonis ili du.

B I B L I O G R A F I A

1.	CURSO FUNDAMENTAL DE ESPERANTO	Tibor Sekelji	(Yugoslavia)
2.	DAŘIGA KURSO POST CSEH-KURSO	Andreas Cseh	(Hungria)
3.	DICCIONARIO ESPAÑOL-ESPERANTO ESPERANTO-ESPAÑOL	Ed. Sopena	(España)
4.	EL ESPERANTO	Pierre Janton	(Francia)
5.	EL HOMBRE EN SU CAMINO	Manuel Fernández	(Uruguay)
6.	ESPERANTO Y COMUNICACION HUMANA	Isabel Nájera	(Mexico)
7.	ESPERANTO SEN ANTAŬJUĜOJ	Walter Francini	(Brasil)
8.	FUNDAMENTO DE ESPERANTO	Lázaro Zamenhof	(Polonia)
9.	KONVERSACIA ESPERANTO-KURSO	Dr. Szilágyi	(Hungria)
10.	LERNOLIBRO DE ESPERANTO	Luis Mimó	(España)
11.	METODIKO DE ESPERANTO INSTRUADO	Rudolf Rakuša	(Eslovenia)
12.	NUEVO METODO DE ESPERANTO PARA CLASES Y AUTODIDACTAS	Fernando de Diego	(España)
13.	PAŠOJ AL PLENA POSEDО	William Auld	(Escocia)
14.	PLENA ANALIZA GRAMATIKO	Kálman Kalocsay Gaston Waringhien	(Hungria) (Francia)
15.	POŠATLASO DE LA MONDO	Kartografie Praha	(Checoslovaquia)
16.	PRIVILEGIA VOJO AL LINGVOSCIO	Vilho Setälä	(Finlandia)
17.	¿SABE UD. ESPERANTO?	Jorge Hess	(Argentina)

EJERCICIOS

EKZERCARO

Indique la pronunciación de las siguientes palabras:

Citrono	sento
sceno	koło
nubo	čar
gipso	perei
makulo	ħolero
gardeno	je
birdo	majo
printempo	jes
kvin	akvo
prujno	internacia
serĉi	eŭropanoj
kokso	homaj
rajtoj	ħemio
gitarojn	balajn
cielo	racionala
sango	šango
esperantitistaro	afisoj
nitroglicerino	objektivo
mačeto	zorgi
kaŭzoj	maniero
spirito	meznokto
pajlo	fojno
juristo	telegramo
telefonaj	peco
štalo	šteli
diligenta	kuracisto
kuraĝi	rajdi
ŝtono	Cefio
Rusujo	cent
fanatika	geologio
iĝi	mallerta
fleksebla	Germanujo
čiamaj	ĉirkaŭprenoj
tekoj	samideano

Alumno(a) Inscripción

Puntaje

Ejercicio N° 2

Acentúe las siguientes palabras, para ello subraye la vocal donde recae la acentuación o coloque un tilde sobre ella.

Batali	gentoj	azteko	baldaŭ	autopsio
faraono	fajro	lipharo	gvidantoj	ĝentilaĵo
operacio	malfrue	fordonis	neniam	ankoraŭ
baldaŭa	nekutima	disigantoj	balai	hejme
ĉirkaŭprenoj	kajuto	troviĝis	ascendis	denove
parolrajto	ekster	ekstera	frivolaj	fenestron
koridoroj	sia	miaj	cigaro	onklo
preterirante	junulo	blindulo	blindaj	majstro
promeni	kie	ĉokolado	krajonojn	saluti
telefono	opinio	trajno	tranĉiloj	altaj
dudektrijara	plumbopeco	Bolivio	tiea	universala
junulino	antaŭe	kvietaj	okuloj	urĝas
mirigite	čiutage	televidiloj	batali	revuo
voĉo	ovoj	sukerujo	gamboj	mašino
kafujo	ĝurnalо	preĝejoj	krajonon	vilono
vestoj	tablotuko	kia	dommastrino	majo
mikrofono	skribmašino	tranĉi	panero	kristnasko
fenestroj	papero	taso	taksio	veturi
vagono	pantalono	ĉemizo	aviadilo	veturilojn
sonorilejo	televido	haro	blondulino	ungo
inko	dormoĉambro	akvo	akvetojn	tie
tiea	laboremaj	butero	buterujo	butono
najlo	riĉa	Afriko	afrikanoj	brando
glaso	vandejo	revuo	postmarko	tapiŝo
flanko	stadiono	metroo	mermelado	biero
lakto	konduki	magazeno	Azio	konkeri
deklivo	krajonojn	tiam	ricevi	transdonis
monero	monbileto	gvardio	puraj	diroj
kristalo	tiamaj	papago	kaligrafo	kaligrafio
droni	tuj	arbaro	nekropolo	nubojn

Ejercicio N° 3

A las siguientes raíces coloque las terminaciones correspondientes a:

a) Sustantivo b) Adjetivo c) Adverbio, e indique la traducción correspondiente.

Raíz	Sust. Trad.	Adj. Trad.	Adv. Trad.
infan'			
famili'			
jar'			
nub'			
amik'			
voč'			
korp'			
telefon'			
dom'			
vir'			
pac'			
printemp'			
monat'			
kor'			
tag'			
holer'			
diplomat'			
ver'			
geografi'			
hirurgi'			

Alumno(a) Inscripción

Puntaje

Ejercicio N° 4

Traducir:

- 1.- La familia :
- 2.- Un (cierto) amigo :
- 3.- La biblioteca y un jardín :
- 4.- Unas hormigas :
- 5.- El Padre Juan :
- 6.- Los reyes :
- 7.- Unos zapatos negros :
- 8.- Las primaverales golondrinas :
- 9.- La señorita María :
- 10.- Corazones :
- 11.- Apud la krajono :
- 12.- La doma hundo :
- 13.- La germana pasagero :
- 14.- Belaj kronoj :
- 15.- Gramatike :
- 16.- Granda domo :
- 17.- La dolĉaj fruktoj :
- 18.- Nigra kato :
- 19.- La lingvo Esperanto :
- 20.- Prezidento Kennedy :

Alumno(a) Inscripción

Puntaje

Ejercicio N° 5

Traducir:

- 1.- El odio es una enfermedad :
2.- Un triste niño :
3.- El yerno es un enemigo :
4.- La hija se puso a gritar :
5.- Un chileno cantó bien :
6.- La rubia esposa leyó mal :
7.- ^ÀCilio estas longa lando :
8.- La afrikanoj estas nigrraj :
9.- ^ÀSi kantas bone, li malbone :
10.- La kristanaro estas granda en la tero :
11.- Blua kaj bela maro estas en ^ÀCilio :
12.- Plendi ne estas horoa :
13.- Sur la tablo estas malbela :
14.- La bofilo estas fanatico :
15.- En ^ÀEŭropo estas grandaj bibliotekoj :

Ejercicio N° 6

Traducir:

- 1.- El amará María :
2.- Juan estima a sus amigos :
3.- Tu dijiste una mentira :
4.- El abuelo vendió un motor al vecino :
5.- Ella aprende Esperanto rápidamente :
6.- Tu no deseas azúcar en el café, si en el té :
7.- Jesús narró paráboras :
8.- Los libros de ella están sobre la mesa :
9.- El árbol es grande, su tronco café :
10.- Chile es grande, su mar grande :
11.- Oni komprenis ke vi estas malsana :
12.- La rego amas sian cdzinon :
13.- Mia amikino kuris kun Mario kaj siaj hundoj :
14.- Li kaj ŝi csploris sukcese la verdan arbaron :
15.- Mi vidis gefiancojn en la preĝeo :
16.- Ne estas malbono en miaj vortoj :
17.- Si penbris brilan pentraĵon :
18.- Mi bone konas ŝin. vi malbone :
19.- Esperantistoj vojaĝis al la lando de Zamenhof :
20.- Mi donis belan kaj ruĝan rozon al mia amikino :

Alumno(a) Inscripción

Puntaje

Ejercicio N° 7

Traducir:

- 1.- Regalaste una hermosa rosa roja a tu vecina. :
- 2.- Alberto escribió una carta amorosa a la doctora Suarez. :
- 3.- La casa de ellos está junto al río, (ella) es grande y blanca. :
- 4.- Mi religión es la religión de él. :
- 5.- Leeremos un libro de Filosofía. :
- 6.- Dame un vaso de vino blanco. :
- 7.- El niño más inteligente de ellos es Ivo. :
- 8.- 1.489. :
- 9.- 28. :
- 10.- 355. :
- 11.- 2.045. :
- 12.- 777. :
- 13.- 5.017. :
- 14.- A través del camino vienen 48 bueyes y 3 mula. :
- 15.- Son las cinco y cuarto de la tarde. :
- 16.- En Chile los meses más agradables son diciembre, enero y febrero. :
- 17.- Ese hombre trabaja durante la noche y descansa durante el día. :
- 18.- Son veinticinco para las seis A.M.. :
- 19.- A las doce veinte de la noche llegó mi primo con su amiga. :
- 20.- Vi dos alumnos en el cine. :

Alumno(a) Inscripción

Puntaje

Ejercicio N° 8

En las siguientes oraciones use los siguientes elementos (pronombres, preposiciones, sufijos, prefijos, terminaciones):

-a -ej -j ge- -o mal- -n al en -in ĝi -is
-e -os -as.

- 1.- En la lern_____ estas multaj_____ lernantoj.
- 2.- Mi_____ edzino estas fil_____ de miaj_____ bopatro_____.
- 3.- _____ granda infanino estas infanineto.
- 4.- Si estas lia finaĉ_____.
- 5.- Mi legis interesa_____ revuon.
- 6.- Johano sendis amuzajn leter_____ Mario.
- 7.- Ni amas niaj_____ amikinojn.
- 8.- Mi_____ aŭtomobilo estas blank_____, _____ estas_____ la strato.
- 9.- La sukero estas dolĉ_____, la kafo_____ dolĉa.
- 10.- Hieraŭ mi aĉet_____ unu ĉevalo_____ kaj tri bovino.
- 11.- Ni preĝas_____ la preĝ_____ kaj la infan_____ lernas_____ la lern_____.
- 12.- Morgaŭ vesper_____ mi vizit_____ miajn_____ patrojn.
- 13.- La hundo est_____ edz_____ de la hund_____.
- 14.- En la ĉambro est_____ 5 viroj. Ili estas_____ multaj, tamen en la strato estas 180, ili estas mult_____.
- 15.- Somer_____ la vetero estas agrabl_____, vintr_____ estas_____ agrabla.

Alumno(a) Inscripción

Puntaje

Ejercicio Nº 9

Traducir:

- 1.- Junto al tronco del árbol hay una silla de madera :
- 2.- Esos calcetines son de ella :
- 3.- Ella lloró de alegría :
- 4.- A través de la larga calle. :
- 5.- A qué hora intentaste estudiar?. :
- 6.- Mientras cenó acostumbro a beber algo (alguna cosa):
- 7.- Delante de la casa hay dos sillas de hierro. :
- 8.- Ese niño tiene una mancha roja en el pecho. :
- 9.- Posiblemente pasado mañana llegará el Padre Andrés.:
- 10.- No cualquiera puede ir de noche al cine. :
- 11.- La escuela de allá es muy grande. :
- 12.- Ese perrito está enfermo. :
- 13.- Entonces él dijo a ella: aprende Esperanto. :
- 14.- En todo lugar hay trabajadores. :
- 15.- Alguna vez visitaremos Estados Unidos. :
- 16.- ¿Quién golpea la puerta?. :
- 17.- ¿Escribiste la carta a tus padres?. :
- 18.- No podremos pasear porque llueve mucho. :
- 19.- ¿De quién es este reloj de oro?. :
- 20.- ¿Quién dijo que la cerveza alemana es la mejor?. :

Alumno(a) Inscripción

Puntaje

Traducir:

- 1.- Johano skribas kaj legas rapidege. :
- 2.- Si amas siajn gepatrojn. :
- 3.- Petro studas kun Mario kaj sia amikino. :
- 4.- Oni vendas tiun domon, ĝi kostas dek milionoj da pesoj:
- 5.- Oni diras ke ĝi estas la vero. :
- 6.- Ĉu ĝi estas kafo aŭ teo?. :
- 7.- Kiam alportis la meblojn tiu laboristo?. :
- 8.- Riĉigi nun estas malfacila afero, ĉu ne?. :
- 9.- Pastro Johano parolis pri la Eklezio en tiu preĝeo:
- 10.- La eksministro veturnis al la landa sudo. :
- 11.- Pli bone kanti ol plori. :
- 12.- Si ne vidas ĉar ŝi estas blindulino. :
- 13.- Iuj riĉuloj agas io malbone. :
- 14.- Granda aviadilo flugis super malgranda urbo. :
- 15.- Silente laboradis mia bofrato :
- 16.- Ĉu al vi plaĉas la rusaj dancoj?. :
- 17.- Rapidege ni lernis la esperantan gramatikon. :
- 18.- Eklernu ĉilian geografion. :
- 19.- Ĉu vi havas cigaredojn. :
- 20.- Bela kaj brila krono estas sur la kapo de tiu reĝino:

Alumno(a) Inscripción

Puntaje

Relación entre palabras:

Coloque en cada vocablo de la segunda columna el número del vocablo de la primera con la cual guarda directa relación.

1.-	Pastro	Aŭtomobilo	_____
2.-	Fenestro	Oficistino	_____
3.-	Šoforo	Poštmarko	_____
4.-	Komercisto	Ĉapelo	_____
5.-	Oficejo	Fontoplumo	_____
6.-	Letero	Piedo	_____
7.-	Lernejo	Hospitalo	_____
8.-	Kapo	Vendisto	_____
9.-	Inko	Lernanto	_____
10.-	Lingvo	Nepo	_____
11.-	Ŝtrumpo	Preĝejo	_____
12.-	Avo	Zoología ĝardeno	_____
13.-	Usono	Domo	_____
14.-	Ĝirafo	Esperanto	_____
15.-	Malsanulo	Usonano	_____

Alumno(a) Inscripción

Puntaje

Uso de Prefijos y Sufijos.

1.- Escriba la idea contraria (antónimo) e indique su traducción de:

Amikeco	:
Gaja	:
Varmo	:
Eleganta	:
Feliceco	:
Dolceco	:
Simpla	:

2.- Escriba el colectivo e indique la traducción de:

Arbo	:
Esperntisto	:
Muzikisto	:
Kristano	:
Studento	:
Vorto	:
Homo	:

3.- Exprese en una sola palabra lo siguiente:

Que se puede beber	:
Que se debe comer	:
Digno de leer	:
Que se debe presentar	:
Que se puede peinar	:
Una persona hermosa (Fem.)	:

Ejercicio N° 13

Traducir:

- 1.- ¿Qué enseña ese maestro? :
- 2.- Sobre la mesa está el vaso de leche, bebe un poco: :
- 3.- Dime lo que quieras. :
- 4.- Jaime recibió la carta que le escribió María. :
- 5.- María me prestó las revistas que le pedí por teléfono: :
- 6.- ¿Qué deseas beber? :
- 7.- Nadie quiso estudiar Física. :
- 8.- No todo lo que brilla es oro. :
- 9.- Nada contestó la muchacha. :
- 10.- Por eso no deseo pasear. :
- 11.- Kies estas la veturilo kiun mi vidas tie? :
- 12.- Kial estas fermata la tombejo? :
- 13.- Diru al mi ĉu li mezuris kion mi petis. :
- 14.- Kia viro estas nia najbaro?. :
- 15.- Kenjo, Ganao kaj Malio estas afrikaj landoj. :
- 16.- La ĉi tieaj homoj estas afablegaj. :
- 17.- Kio falas kiam negas?. :
- 18.- Kio kaj kie estas Svedujo?. :
- 19.- Kiun vi amas?. :
- 20.- Kio estas la sego?. :

Ejercicio N° 14

DOKTORO ZAMENHOF.

La aŭtoro de Esperanto estas Doktoro Ludoviko Lazaro Zamenhof. Li naskiĝis en Bjalistok (Pollando) en la jaro 1859. Lia patro estis lerneja direktoro. Li donis ankaŭ pivatajn lecionojn en la franca kaj germana lingvoj, ĉar li estis malriĉa. Poste li fariĝis profesoro ĉe gimnazio en Varzovio, la ĉefurbo de Pollando.

En Bjalistok loĝis multaj homoj, rusoj, poloj, germanoj, hebreoj. Ili ne komprenis unu la alian, ĉar ĉiu parolis sian propran lingvon. Tial ili estis malamikoj. La junaj knaboj Ludoviko vidis en la stratoj de sia naskiĝurbo, ke rusoj batis polojn, germanoj batis hebreojn. Kial ili estis malamikoj? Kial ili malamis unu la alian?

La sentema knabo estis malĝoja. Li vidis la malpacon kaj ofte li pensis, kion oni devas fari, por ke la homoj komprenu unu la alian?

Ludoviko ŝatis la lingvojn. En la gimnazio li studis multajn lingvojn. Kaj li decidis fari unu lingvon por la tuta homaro. Li deziris, ke tia lingvo estu uzata de ĉiuj homoj de diversaj nacioj. Ĝi estu la internacia helplingvo.

En la jaro 1878 la lingvo estis jam pli malpli preta. La principio de Zamenhof, kiam li kreis la lingvon estis, la gramatiko estu tre facila, logika, mallonga. La reguloj ne havu esceptojn. La internaciaj vortoj estu ankaŭ esperantaj vortoj.

La 5-a de decembro 1878 Ludoviko Zamenhof festis la naskiĝotagon de Esperanto en la Zamnehofa hejmo. Liaj kamaradoj en la gimnazio estis entuziasmaj kaj lernis la lingvon. Sed Zamenhof estis ankoraŭ tro junaj por publikigi la novan lingvon. Dum 5 jaroj li studis en la Universitatoj. Kaj li plibonigis sian lingvon. Li faris multajn tradukojn. Li skribis en la nova lingvo kaj faris poemojn.

La unua lernolibro de Esperanto aperis en la jaro 1887 en Varsovio. En tiu tempo la nomo de la lingvo estis "Internacia Lingvo". Doktoro Zamenhof ne skribis sian propran nomon en la libro, sed li nomis sin Doktoro Esperanto. Kiel vi scias, la vorto Esperanto signifas: "h o m o k i u e s p e r a s".

Ejercicio N° 14

Doktoro Zamenhof

Leginte la historion, respondu en Esperanto la jenejn demandojn.:

- 1.- Kiu estas la aŭtoro de Esperanto?
- 2.- Kie li naskiĝis?
- 3.- Kiam li naskiĝis?
- 4.- Kio estis lia patro?
- 5.- Ĉu la patro estis riĉa?
- 6.- Kie loĝis la familio Zamenhof poste?
- 7.- Kiuj homoj loĝis en Bjalistok?
- 8.- Ĉu ili parolis nur unu lingvon?
- 9.- Ĉu ili amis unu la alian?
- 10.- Kial ili malamis unu la alian?
- 11.- Kion pensis ofte Zamenhof?
- 12.- Kion li faris por krei pacon inter la homoj?
- 13.- Kiam la lingvo estis preta?
- 14.- Kial li ne publikigis ĝin tiam?
- 15.- Kiujn principojn havas la internacia Lingvo?
- 16.- Ĉu Zamenhof plibonigis sian lingvon?
- 17.- Kion li faris en la nova lingvo?
- 18.- Kiam aperis la unua lernolibro de Esperanto kaj kie?
- 19.- Kio estis la nomo de la lingvo?
- 20.- Kio signifas Esperanto?

R e s p o n d o j:

Alumno(a).....Inscripción.....
Puntaje.....

Ejercicio № 15

DOKTORO ZAMENHOF KAJ ESPERANTO.

En la jaro 1887 D-ro Zamenhof eldonis sian lingvon kiel broshuron en rusa lingvo. En la sama jaro aperis ankaŭ en pola, franca kaj germana lingvoj, poste en multaj aliaj lingvoj.

Baldaŭ multaj homoj komencis lerni Esperanton en diversaj landoj, precipe en Rusujo, Svedio kaj Germanio. En 1889 aperis la unua Esperanto-gazeto kun la titolo "La Esperantisto". Ĝi forte ligis la Esperantistojn en la diversaj landoj.

Antaŭ la apero de Eseranto estis jam multaj aliaj lingvoj. Sed ili ne sukcesis kaj la homoj fariĝis skeptikaj pri la ideo de Internacia Lingvo. En la jaro 1880, do, sep jaroj antaŭ Esperanto, aperis la internacia helpligvo Volapük. Ĝia aŭtoro estis la germana pastro Schleyer. Sed ankaŭ ĝi ne sukcesis, ĉar ĝi estis tro malfacila kaj malpraktika.

La unua tempo de Esperanto estis tre malfacila, ĉar ĉiu sciis pri la fiasko de Volapük. Sed iom post iom Esperanto disvastiĝis. En ĉiu lando oni verkis lernolibrojn kaj vortarojn, propagandis kaj instruis, fondis grupojn kaj eldonis gazetojn.

En 1905 okazis en Bulogne-surMer, Francujo, la unua mondokongreso de la esperantistoj. 800 homoj el multaj landoj partoprenis. Antaŭ tiu tempo Esperanto estis preskaŭ nur skriba lingvo, kaj nur malofte homoj el diversaj landoj havis la okazon interparoli en Esperanto. Sed nun subite Esperanto fariĝis parola lingvo. La granda miraklo okazis - ĉiu komprenis unu la alian kaj flue interparolis. Granda entuziasmo regis inter ĉiu gesamideanoj.

Antaŭ sia forvojaĝo al Bulogne, D-ro. Zamenhof mem estis skeptika, preskaŭ malkuraĝa. Li memoris la fiaskon de Volapük.

Kiel skriba lingvo Volapük suficiis, sed en la unua kongreso ĝi montris sian netaŭgecon, ĉar la homoj ne komprenis unu la alian. Sed en Bulogne li vidis, ke lia malnova songo efektiviĝis. En la unua kongreso li faris la malferman paroladon, kortusaj kaj sinceraj estis liaj vortoj.

Ejercicio Nº 15

D o k t o r o Z a m e n h o f k a j E s p e r a n t o

Leginte la historion, respondu en Esperanto la jenajn demandojn:

- 1.- Kiam D-ro Zamenhof eldonis sian lingvon?
- 2.- En kia lingvo ĝi aperis unue?
- 3.- En kiaj lingvoj ĝi aperis en la sama jaro?
- 4.- En kiuj landoj la homoj lernis Esperanton unue?
- 5.- Kiam aperis la unua Esperanto-gazeto kaj kiu estis ĝia titolo?
- 6.- Ĉu ekzistis projektoj pri internacia lingvo antaŭ Esperanto?
- 7.- Kiu estis la aŭtoro de Volapük?
- 8.- Kial Volapük malsukcesis?
- 9.- Ĉu la unua tempo estis facila por Esperanto?
- 10.- Kiam okazis la unua mondokongreso de Esperanto?
- 11.- Kie okazis tiu mondokongreso?
- 12.- Kiom da homoj partoprenis?
- 13.- Ĉu D-ro. Zamenhof antaŭ sia vojaĝo al Bolougne estis kuraga?
- 14.- Kiaj estis liaj vortoj?
- 15.- En kiu lando estas Bolougne-sur Mer?

R e s p o n d o j:

Alumno(a).....Inscripción.....
Puntaje.....

Ejercicio N° 16

DOKTORO ZAMENHOF KAJ ESPERANTO.

Post 1905 okazis ĉiujare Esperanta mondokongreso, Pli kaj pli multaj esperantistoj partoprenis. Pli kaj pli multaj ŝtatoj sendis oficialajn reprezentatojn.

La kongreso en Parizo en Aŭgusto 1914 ne okazis pro la eksplodo de la mondmilito. Multaj personoj estis jam survoje al Parizo, sed ĉiuj devis reveni. D-ro. Zamenhof kaj sia edzino venis al la german-franca landlimo, kiam la miltito eksplodis. Tuj ili revenis, sed la polan-germanan landlimon ili ne povis transiri, ĉar tie la batalo jam furiozis. Ili, do, devis vojaĝi hejmen tra Svedio, Finlando kaj Rusio.

D-ro. Zamenhof malĝojis pro la miltito, ĉar li estis sincera pacifisto kaj konsideris la militon: malbono por la homaro.

En 1915 la germanaj armeoj konkeris Varsovion. Tiel D-ro. Zamenhof per siaj propaj okuloj vidis la kruelon de la miltito. Jam tiam li suferis pro kormalsano, sed sia anima doloro pro la mondmilito faris la kormalsanon pli kaj pli dangera.

La 14an de Aprilo 1917 li mortis. La tutu esperantistaro funebris. Li ne vidis la finan venkon de Esperanto, sed antaŭ sia morto li konsciis, ke Esperanto iom post iom venkos.

Ejercicio Nº 16

Leginte la historion, respondu en Esperanto la jenajn demandojn:

- 1.- Ĉu okazis multaj Esperanto-mondkongresoj post 1905?
- 2.- Kie devis okazi la mondokongreso en 1914?
- 3.- Kial ĝi ne okazis?
- 4.- Kion devis fari multaj homoj, kiuj estis survoje al Parizo?
- 5.- Ĝis kie venis D-ro. Zamenhof kaj sia edzino?
- 6.- Kial ili ne povis transiri la polan-germanan landlimon?
- 7.- Tra kiuj landoj ili devis vojaĝi?
- 8.- Kial D-ro. Zamenhof tiel profunde malĝojis pro la milito?
- 9.- Kiun urbon konkeris la germanaj armeoj en 1915?
- 10.- Pro kiu malsano suferis D-ro. Zamenhof?
- 11.- Kial la malsano fariĝis pli dangere
- 12.- Kiam mortis D-ro. Zamenhof?
- 13.- Pri kio konsciis D-ro. Zamenhof antaŭ sia morto?
- 14.- Ĉu Zamenhof ĝojis pro la milito?
- 15.- Kie mortis Zamenhof?

R e s p o n d o j: